Dramaturgia Comunismului

Publicăm în numărul de față recenta lucrare dramatică a lui Nikolai Pogodin Flori vii, *una din cele mai reprezentative opere ale dramaturgiei sovietice contemporane.*

Lupta pentru formarea caracterului omului comunist, frumusețea dar și complexitatea acestei lupte constituie miezul conflictului în noua literatură dramatică sovietică. Piesele care se înscriu în această dramaturgie dau o puternică imagine artistică despre climatul etic corespunzător construirii societății comuniste.

Cu Flori vii, *Pogodin continuă de fapt cunoscuta sa trilogie, din perspectiva zilelor noastre. Eroilor din timpul Marii Revoluții* (Omul cu arma), *ai primelor cincinale și ai planului GOELRO* (Orologiul Kremlinului), *ai perioadei NEP-ului* (A treia, patetica), *el le adaugă un erou nou: brigada de muncă comunistă.*

Asemenea trilogiei, și piesa Flori vii *este dominată de prezența lui Lenin, dar într-un chip nou și îndrăzneț: Lenin în conștiința contemporanilor.*

Ni s-a părut folositor să însoțim textul piesei cu un articol al lui Pogodin despre propria sa experiență în crearea imaginii scenice a lui Lenin, articol din cuprinsul căruia se pot trage prețioase concluzii de ordin teoretic cu privire la dramaturgia realismului socialist.

NIKOLAI POGODIN

FLORI VII

PIESĂ ÎN TREI ACTE

PERSONAJELE:

Rodin ;
Serafima ;
Nikolai ;
Alocika ;
Don Carlos ;
Galea ;
Seva ;
Tolea ;
Iura cel Alb ;
Iura cel Negru ;
Niuşa ;
Vaska Kreakin ;
Lanţov ;
Marta — *soţia lui ;*
Alena — *fiica lui ;*
Maria Mihailovna ;
Fata care serveşte ;
Omul cu şapcă ;
Anonimul.

Desen de Val Munteanu

ACTUL I

TABLOUL 1

O casă bătrînească din sudul Rusiei, cu nelipsitul ei cerdac. În față, răzoare de flori. Un șir de plopi. Amurgul unei zile luminoase de vară.

SERAFIMA, NIKOLAI

SERAFIMA *(după o clipă de tăcere, în răstimpul căreia i-a aruncat lui Nikolai o privire veninoasă)*: Va să zică, n-a ieșit! Ei, Kolea, Kolea ...tovarășe Bureatov, cu dumneata vorbesc... Așa-i că n-a ieșit?

NIKOLAI *(foarte politicos, fără să priceapă despre ce e vorba)*: Ce să iasă?

SERAFIMA: Ce-ați pus la cale... ce-ați clocit!

NIKOLAI *(cu multă naivitate)*: Ce am clocit? Dumneata ai un fel de-a vorbi foarte hazliu. Mie îmi plac vorbele hazlii. Ia mai spune o dată: clocit? Glumele dumitale mă amuză.

SERAFIMA: Șiretule! Ii spuneam eu Alkăi: să te ferești cît poți de oamenii prea isteți... Dar să nu schimbăm vorba. Se cunoaște cît de colo că n-a mers. Nici n-are rost să te mai întreb.

NIKOLAI: Lăsînd gluma laoparte, e adevărat... N-a mers! Și eu, care de la începutul anului visam să-mi trîntesc un costum de vară după ultima modă... cu pantaloni îngușți, „la mare fix" și o haină ca de clovn. Dar carnetul meu de economii s-a dus pe copcă. N-a mers, Serafima Nikiticina, n-a mers... E de rîs?

SERAFIMA: Vorba aceea cu clovnul se potrivește, Kolenka... Îi spuneam Alkăi: să nu-l crezi... Eu știu foarte bine ce se-ascunde sub aceste glume... Scopul vieții dumitale n-a fost atins. Brigada voastră... cum îi spune? Comunistă?

NIKOLAI: Da, comunistă.

SERAFIMA: S-a dus de rîpă, iar dumneata faci pe „Idiotul".

NIKOLAI: Ăla care juca în film pe nebunul?

SERAFIMA: Lîngă un om ca dumneata poți să înnebunești de-a binelea. Ii spuneam Alkăi...

NIKOLAI *(repede, tăios)*: Ce-i spuneai? *(Tăcere.)* Ca și cum s-ar putea spune un lucru interesant despre mine.

SERAFIMA: De-al de dumneata sînt destui pomeniți în Biblie.

NIKOLAI: Or fi! Ce nu cunosc, nu cunosc.

SERAFIMA *(puțin cîntat)*: Nimic nu s-a ales, Nikolai Bureatov... Au scris gazetele, s-a vorbit la radio... Și n-a ieșit nimic...

NIKOLAI: Serafima Nikiticina, să întoarcem foaia... *(Devine serios.)* Pot, dacă vrei, să-ți dau un autograf: scopul vieții mele n-a fost atins. Să schimbăm subiectul. Să vorbim despre dumneata. Cu ce să încep? E adevărat că te ocupi cu religia?

SERAFIMA *(ironic, parcă ar repeta o lecție)*: Religia e pentru popor ca opiul.

NIKOLAI: În ceea ce mă privește, cred că religia e pentru popor un vis urît. Dar cînd aud că dumneata te ocupi cu religia, drept să-ți spun, nu știu ce să mai cred...

SERAFIMA *(ușor)*: De ce, copile?

NIKOLAI: Uite, vezi... eu tocmai voiam să-ți spun că ochii dumitale sînt ochi de copil...

SERAFIMA: Ochi de peruzea, știu. Altceva?

NIKOLAI: Nu glumesc. Cu asemenea ochi poți să faci dintr-un om, o mumie. Și mîinile... și trupul... și tot...

SERAFIMA: E de copil. Destul. Ce rost au toate astea?

NIKOLAI: Mă gîndesc că religia... nu știu cum să spun... parcă vorbește despre suflet?

SERAFIMA *(cu un ton didactic)*: Tinere, înseamnă-ți în caiet că sufletul n-are nici o legătură cu trupul. Trupul e trup, sufletul e suflet. Asta i-o spun mereu Alkăi.

NIKOLAI *(pe gînduri, cu amărăciune)*: De unde ai mai răsărit și dumneata?

SERAFIMA: Nu fi obraznic.

NIKOLAI: N-am spus nimic.

SERAFIMA: Sînt o rudă mai de departe a lui Grigorii Grigorievici.

NIKOLAI: De departe... de foarte departe...

SERAFIMA: Altă obrăznicie.

NIKOLAI: N-am spus nimic.

SERAFIMA: Ce înseamnă: de *foarte* departe?

NIKOLAI : Uite, o vorbă aruncată... pe negîndite...

SERAFIMA : Aşa să fie, copile ?

NIKOLAI *(dulce, supus)* : Multe nu reuşesc să pricep din cîte aş dori. Nu le prind pe toate, şi îmi pare rău. Nu-s tocmai lămurit, de cînd ai ajuns rudă... de departe, în această casă ?

SERAFIMA *(scurt)* : Ce te priveşte ?

NIKOLAI *(care parcă n-a observat asprimea întrebării)* : Trăncănesc şi eu, ca să fie aşteptarea mai uşoară.

SERAFIMA *(rece)* : Nu aştept pe nimeni.

NIKOLAI : Eu o aştept pe Alocika.

SERAFIMA *(ironic)* : Pleci la Leningrad ?

NIKOLAI *(cu o uşoară tresărire, stăpînită)* : Cine ţi-a spus ?

SERAFIMA : Ea, cine alta ?

NIKOLAI *(uimit, vorbind ca pentru sine)* : Atît de bune prietene sînteţi ?

SERAFIMA : Dumneata, într-adevăr, eşti un om curios.

NIKOLAI : Mă gîndeam la un lucru pe care nu pot să-l înţeleg.

SERAFIMA : Eu o iubesc pe Alocika din tot sufletul.

NIKOLAI : Sufletul dumitale trăieşte o altă viaţă decît... trupul ?

SERAFIMA *(cu blîndeţe)* : Ah, Kolea, ce înţelegi dumneata ? Uite, eu ştiu să citesc în sufletul omului. Dumneata, nu. Şi nu fiindcă eşti prea tînăr, ci pentru că n-ai trecut prin şcoala vieţii, ca mine. Aş putea să-ţi spun mai multe, în ceea ce te priveşte pe dumneata, mai ales. De ce n-aţi reuşit ? Fiindcă nu ştiţi, măcar, cu ce cheie se deschide propriul vostru suflet. Brigadă de muncă, comunistă ! Să nu-ţi faci cruce ? Eu nu ştiu ce sînt brigăzile voastre, ştiu doar să-mi apropii sufletele. De ce se lipesc sufletele de mine, vezi, asta n-ai cum s-o înţelegi.

NIKOLAI *(posac, cu duşmănie)* : Serafima, n-am să ţi-o las pe Alocika !

SERAFIMA *(zîmbind cu răutate)* : Te-ai trezit cam tîrziu.

NIKOLAI : Just : cam tîrziu.

SERAFIMA : Vezi ?

NIKOLAI : Prostul de mine ! Credeam că iubeşte pe altul. Şi cînd colo, tu erai cu pricina. E în tine ceva care mă nelinişteşte. Simt că...

SERAFIMA *(tăindu-i vorba)* : Nu te teme, că nu muşc.

NIKOLAI *(gînditor)* : În cazul cel mai rău, am să te omor... să ştiu că pier, şi nu ţi-o las. Sînt hotărît, să ştii. Nu ţi-o las, nu ţi-o las.

SERAFIMA : Foarte bine, omoară-mă ! Ce mai aştepţi ? Strînge-mă de gît.

NIKOLAI *(se dă la o parte)* : Ce fel de fiinţă omenească mai eşti şi tu...

SERAFIMA : Rea, fără un pic de conştiinţă, fără... nivel ! *(Rîde)*. Prostuţule, n-ai destulă putere să lupţi împotriva mea... pentru Alocika. Eşti o mămăligă !

NIKOLAI : Mi se întîmplă pentru întîia oară... Dar păzeşte-te ! Mămăliga e mîncarea noastră ţărănească. Şi uneori frige !

SERAFIMA : Dă-mi voie să-ţi spun la sfîrşit o vorbă prietenească. Vrei s-o aduci pe Alocika în braţele tale... ai să izbuteşti, dar va trebui să trăieşti ca lumea... să nu faci în jurul tău atîta vîlvă... e dorinţa ei... Mă apucă şi pe mine sila cînd te văd cum te porneşti...

NIKOLAI : Ascultă ! Pe tine...

SERAFIMA : Nu-ţi place ? N-am ce-ţi face !

NIKOLAI : Am înţeles.

SERAFIMA : N-ai înţeles nimic. Nu pune pe seama Serafimei toate poticnelile tale. Ai găsit cine-i de vină ! Gîndeşte-te mai bine, cum te-ai purtat cu oamenii care te-au primit în casă ca pe unul de-al lor. N-ai pierdut-o numai pe Alocika, dar şi pe Grigorii Grigorievici. L-ai jignit de moarte !

NIKOLAI *(apăsînd pe cuvinte)* : Da, Serafima Nikiticina, te-am înţeles. Nu eşti numai ruda cea mai de departe ; eşti şi cea mai deşteaptă dintre toţi. Dar de ce să-i duci de nas pe toţi ? De ce ?

SERAFIMA : Vorbeşti cu-adevărat ca un copil : „ — Mamă, de ce creşte iarba ?“ Kolea, de ce creşte iarba?

NIKOLAI *(izbucnind)* : Ca să pască vacile !

SERAFIMA : Eşti un mojic !

NIKOLAI : Nu pricep de ce te superi. Dumneata, din păcate, semeni cu o altă specie animală...

SERAFIMA : Eşti, totuşi, destul de interesant. Bun muncitor... ai făcut armata la marină... asta nu schimbă problema... eşti sudor... Vorbeşti ca un om cult...

NIKOLAI *(cu falsă modestie)* : Aş, de unde ! Apă de ploaie...

SERAFIMA *(zîmbind, cu o privire pătrunzătoare)* : Aşa... ne reluăm ro-

lurile noastre... A, uite şi pe Alocika... O vezi ce semeţ păşeşte?

NIKOLAI: Roluri, neroluri, n-are nici o importanţă, dar Alocika n-o să afle niciodată despre convorbirea noastră... Mă lămuresc eu singur cu dumneata.

SERAFIMA: Ei, de ce n-am cu zece ani mai puţin? Eşti un băiat fermecător.

(Intră Alocika)

ALOCIKA: Aici eraţi? Stăteaţi de vorbă prieteneşte, nu-i aşa?

NIKOLAI: Am aflat pentru întîia oară ce fel de om e Serafima Nikiticina.

ALOCIKA: Şi ce fel de om e?

NIKOLAI: I-am spus-o şi ea a fost de acord.

ALOCIKA: Adevărat, Serafima?

SERAFIMA: Cît se poate de adevărat.

ALOCIKA: Ce ţi-a spus?

SERAFIMA: Dă-mi voie să am şi eu un secret... cu un bărbat...

ALOCIKA *(leneş şi cu nepăsare)*: Şi tu crezi că el e bărbat?

SERAFIMA: Închipuie-ţi că da.

ALOCIKA: A căzut o stea... ciudat... Cinăm acum sau îl aşteptăm pe tata?

SERAFIMA: Mai bine să-l aşteptăm.

ALOCIKA *(cu o stranie seriozitate)*: Hai, bărbatule, începe-ţi ora de educaţie politică.

NIKOLAI *(posomorît)*: Te plictisesc atît de mult?

ALOCIKA: Suportabil.

NIKOLAI: Oricum ar fi, nu plec.

ALOCIKA *(strigînd)*: Atunci, mai bine cîntă!

NIKOLAI *(cu multă blîndeţe)*: Aş putea să şi cînt... Dar vouă vă plac cîntecele bisericeşti, pe care nu le ştiu.

SERAFIMA *(ironic)*: Află, tinere, că liturghiile se cîntă în biserică, acasă cîntăm ce ne doreşte inima... nu ca voi.

ALOCIKA: Da, da... da!

NIKOLAI *(aspru)*: Ce-nseamnă: da, da... da?

ALOCIKA *(duşmănoasă, parcă ar avea să spună mai multe)*: Înseamnă că tu... *(se opreşte)* nu vreau să mă enervez. Bine! Tu eşti un apucat... Eu sînt în toate minţile... Mă lasă rece tot ce te... Ascultă-mă, tu poţi să-ţi închipui că dincolo de brigada ta comunistă, zboară păsările în aer şi plutesc norii pe cer?

NIKOLAI *(cu bunăvoinţă, simplu)*: Da, pot să-mi închipui... nu numai păsările, norii, ci şi avioanele, rachetele, sateliţii...

SERAFIMA: Alka, să nu mai spui niciodată despre Kolea că-i un prost! Aş vrea să fiu şi eu proastă ca el.

ALOCIKA: Te pomeneşti că îţi place? Să vă comand verighete?

SERAFIMA: Din păcate, sînt puţin prea... coaptă pentru el.

NIKOLAI *(simplu şi sincer)*: Mai bine să glumim. Am să încerc şi eu să vă distrez, să nu-mi mai găsiţi cusururi.

ALOCIKA: Pe mine m-ai distrat totdeauna.

SERAFIMA *(cu satisfacţie)*: Alka, ce-i cu tine astăzi?

ALOCIKA *(cu duşmănie, aproape răstit)*: N-am poftă de glume, asta e.

SERAFIMA: Pot să vă las şi singuri, dacă doreşti.

ALOCIKA: Cu el, în doi, poţi să mori de plictiseală.

SERAFIMA *(ironic)*: Kolea, cred că a sosit momentul să te superi.

NIKOLAI: Pe cine?

SERAFIMA: Pe mine, în orice caz, nu.

NIKOLAI: Şi eu care îmi închipuiam, ca un naiv, că toate supărările mi se trag de la dumneata.

ALOCIKA *(înţelegînd aluzia)*: Auzi vorbă! Poate crezi, sărmana de mine, că joc după cum îmi cîntă altul... Că sînt un nimic. O bucată de lut moale... Norocul meu că n-am ajuns pe mîinile tale.

NIKOLAI *(sincer şi blînd)*: Nu cred nimic, Alocika... Cinstit vorbind, încerc şi eu să înţeleg...

ALOCIKA *(cu brutalitate)*: Minţi ca un neruşinat! Tu crezi că sînt o negustoreasă... fără nici un ideal, o fiinţă decăzută... o proastă... Asta crezi! O stare de spirit nesănătoasă din cauza unor suferinţe personale. Da, da, ai dreptate, aşa e. Am încercat odată să beau sodă caustică... m-a împiedicat tata... ştie toată lumea... Eram tînără şi credeam, prosteşte, într-o dragoste curată... Am rămas numai cu starea de spirit... nesănătoasă! Nu mai e nevoie să mi-o spui: poveste veche, cenuşă şi scrum... Un singur lucru te rog: să mă laşi în pace. Nu mă salva! N-avea grijă, nu mă duc la fund. Să lămurim lu-

crurile o dată pentru totdeauna: eu trăiesc minunat și fără iubirea dumitale... Minunat, după umila mea părere. După înalta dumitale părere, sînt o lepădătură... Doamne-Dumnezeule, știu! Află însă că și lepădăturile au dreptul la viață... *(Nervos.)* Ce-ai fi vrut să-mi spui?

NIKOLAI *(pe același ton firesc)*: Mă gîndeam, așa... Lepădătură? Lucrurile nu sînt atît de simple. Mă uit în ochii tăi... Sînt atît de ciudați. Uneori îmi par desprinși dintr-un tablou străin și zugrăviți pe chipul tău... Ochi de hîrtie...

SERAFIMA: Alka, mi-e frică de omul ăsta!

ALOCIKA: O să ajungă pînă acolo că am să-l dau pe ușă afară.

SERAFIMA: Alocika, îmi dai voie să-i pun o întrebare... cu privire la voi amîndoi?

ALOCIKA: Poftește.

SERAFIMA: Kolenka, spune, ce gînduri ai cu Alka?

NIKOLAI: Ea știe.

SERAFIMA: Eu, nu.

NIKOLAI: Nici nu-i nevoie.

SERAFIMA: Vrei să cîștigi dragostea ei? Nu te va iubi niciodată. Și un om străin și-ar da seama că o plictisești.

ALOCIKA: Serafima, încetează!

SERAFIMA *(uluită)*: A! să încetez?

ALOCIKA: Da. *(Simplu și împăciuitor).* Kolea, tu mă disprețuiești fiindcă îmi plac banii... Idealul vieții mele e banul! Da, îmi place. Nu tăgăduiesc. Da, banii, dragul meu, sînt o realitate: sînt viața însăși. Îmi place să port pantofi frumoși... Îmi place... multe sînt lucrurile care le plac oamenilor... și ce să fac? Să aștept să-mi pice de-a gata din cer? Într-un cuvînt, Kolea, fiecare rămîne cu partea pe care și-a ales-o. Unii trăiesc în viitor, alții se mulțumesc cu clipa de față.

NIKOLAI *(schimbînd tonul, sever)*: Oricum, linia vieții...

ALOCIKA *(parcă n-ar fi auzit)*: Ce-ai spus?

NIKOLAI: Nimic... o vorbă!

ALOCIKA *(continuînd)*: Pe Serafima s-o lași în pace. Are hazul ei. E credincioasă. Se roagă. A încercat să mă învețe și pe mine, dar nu s-a prins. Și ne-am înțeles. Ne leagă o prietenie trainică... și sinceră. *(Cu mînie.)* Ea nu vrea să mă salveze, nu mi se vîră în suflet. *(Nikolai rîde.)* Ce te-a găsit?

NIKOLAI: Să spună Serafima.

ALOCIKA: Serafima, spune!

SERAFIMA *(serioasă)*: N-am nimic de spus. Cu dumneata, prietene, trebuie să știi cum să vorbești. Regret și așa că am spus prea multe.

ALOCIKA: Despre mine, desigur... O, Doamne! *(Schimbînd vorba.)* Într-un atelier de pe strada Karl Marx sînt niște bețivi, care fac portrete. O să mă duc și eu să mă picteze... Poate că semăn cu Maria Stuart... *(Fără tranziție.)* De ce pleci la Leningrad?

NIKOLAI: M-a ajuns dorul. Acolo mi-am făcut armata.

ALOCIKA: Poate că ai lăsat în urmă vreo drăguță.

NIKOLAI: Flăcăii de pe submarine plăceau fetelor.

ALOCIKA: Îmi pare rău că nu te-am cunoscut cînd erai pe submarin.

NIKOLAI: Trebuie să plec...

ALOCIKA *(izbucnind)*: Știu! Știu de ce pleci la Leningrad. Mi-a spus tata. Circul vostru a dat chix. Te rog, te rog, fără gesturi! M-am exprimat urît. Știu. Dar nici voi nu vă purtați mai frumos cu tata! El, cu mîinile lui, v-a construit uzina, și acum vreți să-l învățați voi cum să muncească! Mai mult: îl învățați și cum să trăiască. Cine sînteți voi? Cine ești tu? Spune!

NIKOLAI: Dacă ai poftă de ceartă, dă-i înainte. Cu tatăl tău ne descurcăm noi singuri.

ALOCIKA: N-o să vă meargă. Lucrurile au ajuns prea departe.

NIKOLAI *(cu o undă de pornire furioasă)*: El vrea să fie tămîiat... s-a obișnuit... dar cultul personalității e o poveste care s-a sfîrșit.

ALOCIKA: Așa vorbești, ticălosule?

SERAFIMA: Alocika, băieții nu trebuie jigniți.

ALOCIKA: Dacă vrei să știi, tata a făcut din Kolea un muncitor adevărat. Și-acum, acest netrebnic îl insultă pe bătrîn.

SERAFIMA *(cu mirare)*: Care bătrîn? Aș vrea să fiu și eu bătrînă ca el.

NIKOLAI: Alocika, eu sînt gata să-ți trec cu vederea multe toane, dar asta n-am să ți-o iert.

ALOCIKA: Ce anume?

NIKOLAI: Tu l-ai ațîțat pe tatăl tău împotriva mea... Vrei să ne desparți în două tabere... Conștiința ta nu e curată. De ce amesteci lucrurile mari cu cele mărunte?

ALOCIKA: Mă doare-n cot dacă mă ierți sau nu.

www.cimec.ro

SERAFIMA *(insinuant, cu blîndețe voită):* Cum poți să rabzi, Kolea? Eu sînt o străină și tot nu-mi place s-o aud vorbind astfel.

(Intră Tolea, urmat de Vaska.)

NIKOLAI: Anatoli, ce dorești?

TOLEA: Să nu pierzi trenul, asta doresc.

NIKOLAI *(arătînd pe Vaska):* Ăsta cine mai e?

VASKA *(cu eleganță):* Ăsta sînt eu, Vasilii Kreakin. Numele meu nu vă spune nimic? Se vede că nu folosiți taxiurile. Într-un cuvînt, sînt în stare să-mi transform mașina în rachetă, dar trebuie să precizez că pînă la plecarea trenului mai sînt opt minute și cincisprezece secunde.

NIKOLAI *(pleacă în mare grabă și șoptește în trecere Serafimei):* Ține minte ce ți-am spus, nu ți-o las! *(Pleacă toți trei.)*

ALOCIKA *(în culmea încordării):* Ce ți-a spus, Serafima, ce ți-a spus?

SERAFIMA: Vorbe de huligan.

ALOCIKA *(cu durere):* Minți, nu-i în stare. Ți-a spus ceva important.

SERAFIMA *(ca și cînd n-ar fi auzit, simplu):* Ți-am spus că de omul ăsta trebuie să te ferești. E șiret și face pe naivul — metoda e veche de cînd lumea. Crezi că te iubește cu-adevărat? O nevastă descurcăreață, cu ceva avere, casă... aici îi e gîndul... *(Pauză.)* Doamne, ce repede a trecut ziua de azi... uite, se întunecă. Și florile au rămas neudate! Tatăl tău întîrzie, nu știu de ce. O să le ud eu.

ALOCIKA *(aproape cu groază):* Cît de puțin se iubesc oamenii între ei!

SERAFIMA *(fără să schimbe tonul):* Vorbe sfinte! Eu ce ți-am spus? Privește florile... iubește-le, roagă-te... Nu degeaba le îngrijește tatăl tău...

ALOCIKA: Florile n-au suflet. Florile sînt moarte.

SERAFIMA: Florile sînt calde. Florile sînt vii.

ALOCIKA: Vorbești într-aiurea. Sînt reci, reci ca pămîntul... Ce știu ele despre viața noastră? Eu vreau flori vii... Doream să strîng la piept o inimă vie... Ce se petrece cu mine? Mă simt parcă aș fi ruptă în două... Cine mă împarte oare, cum ai împărți o jumătate de votcă la doi?

SERAFIMA: Nu te împarte nimeni. Nu te mai chinui.

ALOCIKA: Kolenka... Bureatov... Un șiret... Asta așa e. Serafima, dă-mi să iau ceva, că altminteri mă apucă plînsul.

SERAFIMA *(scoate o sticlă cu votcă):* O adusesem pentru tatăl tău. Să-ți torn?

ALOCIKA *(face o sforțare și se liniștește):* Nu. Nu-i nevoie. M-a învățat tata, de la vîrsta de cinci ani, să nu fiu plîngăreață. Oricît de grozav te-ar durea — să taci! Fumezi? Am uitat că ești evlavioasă... *(Aprinde o țigară.)* Aromate! Dacă mi-ar face curte, ca ceilalți, am fi mers la restaurant, am fi dansat... Ei, dar nu! Dumnealui nici nu bea, nici nu fumează. Decît să trăiești așa, mai bine să te spînzuri! Dar nu-i vorba despre asta.

SERAFIMA: Nu-l iubești, asta e.

ALOCIKA: Am ars iubirea ca pe-o rană, cu fierul roșu. Basta! Îți dau cuvîntul meu că nu voi mai începe niciodată această discuție fără rost. Ce plictiseală!

SERAFIMA *(îngrijorată, pe un ton sever):* Să nu strici prietenia cu el. Cît timp va veni în casa voastră, va zîmbi și le va răbda pe toate. Dar dacă nu-l vei mai primi, n-o să ți-o ierte. Oamenii jigniți se răzbună, nu uita. O, acești băiețandri, atît de încîntați de ei înșiși! O să-ți arate el ce înseamnă politica! Nici dacă pleci pe pămînturile desțelenite n-ai să scapi de el!

ALOCIKA: Ai dreptate. Și cu asta basta! Hai la cinema.

SERAFIMA: Nu pot, drăguțo. Astă seară avem ședința consiliului parohial.

ALOCIKA: Ia te uită, ia te uită!

SERAFIMA: Democrație... ce vrei?!

(Intră Rodin.)

ALOCIKA *(răspunzînd vorbelor lui Rodin, care nu s-au auzit deslușit):* Ce mormăi, taică? N-am înțeles nimic.

RODIN *(nervos și întunecat):* Nu mormăi, am spus foarte limpede: bună-seara.

ALOCIKA: Ce-i cu tine? Nu te-am văzut de mult atît de nervos.

RODIN: Mă duc să mă culc.

SERAFIMA *(răutăcioasă):* Cam devreme. Nici păsările nu s-au culcat. Auzi-le cum ciripesc.

www.cimec.ro

RODIN *(cu ironia lui obişnuită):* Păsările... ciripesc... Sînt prin împrejurimi multe păsări care ciripesc. Alka, du-te şi cumpără tatălui tău însetat, puţină votcă... Nu te supăra că te rog. Sînt lefter. N-am nici o leţcaie.

ALOCIKA : Ţi-a adus Serafima.

RODIN.: De ce anume ?

ALOCIKA : Mă mir şi eu.

SERAFIMA *(pe acelaşi ton de mai sus):* Vreau să te însor, Grigorii Grigorievici... rudenia noastră îndepărtată nu e o piedică. Încerc să-ţi fiu pe plac.

ALOCIKA : Serafima, mi-e silă...

RODIN : Lăsaţi palavrele. Şi aşa...

SERAFIMA *(pune pe masă cele de trebuinţă):* Am să iau şi eu un păhărel cu dumneata... pentru sănătate...

RODIN *(cu înţelepciune):* Morala societăţii noastre spune : „Nu bea, omule !“ Şi, omul bea. De ce ? Năravi vechi. Iar cei care încearcă să-l dezveţe, vorbesc despre reeducarea lui. Ei, dar reeducarea cere mai multă bătaie de cap decît educarea, fiindcă e mai greu să dai jos vopseaua veche decît să pui una nouă. Iar cei care ciripesc în jurul tău spun : judeci greşit, tovarăşe ! Adică, asta înseamnă, cu alte cuvinte, că de treizeci de ani eu nu muncesc cum trebuie.

ALOCIKA *(parcă s-ar apăra de ceva neplăcut):* Tată, renunţă la acest subiect.

SERAFIMA *(veselă):* De ce ? Lasă-l să vorbească.

RODIN *(vorbind rar şi căutînd cuvintele):* Au sosit azi cu televiziunea... au instalat reflectoare... nu poţi să mai treci prin secţie.

ALOCIKA : De ce-au venit ? Pentru... ei ?

RODIN : Doar nu pentru noi.

ALOCIKA : Kolea a fost aici... şi n-a suflat o vorbă.

RODIN *(duşmănos):* Cred şi eu. E modest.

SERAFIMA : Că bine zici : asta-i boala de care suferă.

RODIN : Am stat de vorbă, mai la o parte, cu cîţiva muncitori bătrîni. Egoruşkin spunea : „Grişa, noi ce fel de muncă am depus în aceşti treizeci de ani ? Capitalistă ?“ N-am făcut şi noi ce fac şi ei ?

ALOCIKA : M-am hotărît să nu-l mai primesc în casă pe Kolea. O dată pentru totdeauna. M-am săturat !

RODIN : Păcat !

SERAFIMA : E greu să te înţeleagă cineva pe dumneata.

RODIN : Alka nu va putea să găsească un soţ mai bun.

ALOCIKA : Mă înnebunesc după taţii care ştiu atît de precis ce soţi le trebuie fiicelor lor.

RODIN *(cu autoritate):* Am dorit totdeauna — şi doresc mereu — să-l am ginere în casa mea pe Bureatov Nikolai.

ALOCIKA *(ironic):* N-ai decît să-l treci în spaţiul dumitale, ca ginere. N-am nimic împotrivă. Eu pot să-mi găsesc o cameră în altă parte.

RODIN : Vorbeşti prostii şi nu te mai recunosc.

ALOCIKA : El zice că îţi trebuie... „cult“...

RODIN : Ce fel de cult ?

ALOCIKA : Cultul personalităţii.

RODIN *(zîmbind ironic):* Vorbeşte aşa fiindcă, ce vrei, e încă crud... Minte de copil.

SERAFIMA : Cine să te mai înţeleagă ! Spuneai că te-a jignit.

RODIN : Tu crezi că eu n-am jignit niciodată pe nimeni ? Şi încă cum ! Am o fire, să-i ferească Dumnezeu şi pe duşmanii mei !

SERAFIMA *(pe un ton linguşitor):* Chipul ţi-e întunecat, vorbele îţi sînt aspre, gîndurile înspăimîntător de cinstite, dar ai o inimă de aur.

ALOCIKA *(pătrunzînd-o cu privirea):* Ascultă, Serafima, tu ai de gînd în adevăr să-l însori pe tata ?

SERAFIMA : Aşa am de gînd.

RODIN *(mînios):* Terminaţi odată ! *(Cu amărăciune.)* Mi-e milă de Kolea. Televiziune, neteleviziune, să nu mai vorbim, asta-i politica la ordinea zilei. Dar el şi-a pus sufletul la bătaie. La Leningrad s-a dus pentru experienţă... bietul băiat.

SERAFIMA : Singur a recunoscut, în faţa mea, că n-a reuşit.

RODIN : L-am apărat şi l-am îndemnat ca pe un fiu al meu ; dar el a început să se ferească de mine. Vrea să fie un geniu... şi n-a reuşit. *(Ridică tonul.)* Şi cum să reuşească ? Am să vă vorbesc numai de doi dintre ei, şi-o să înţelegeţi.

ALOCIKA : Nu e interesant, tată.

SERAFIMA : Lasă-l să povestească.

RODIN : Alka, tu îl cunoşti pe don Carlos ?

ALOCIKA : Ei, asta-i acum ! Care don Carlos ?

www.cimec.ro

SERAFIMA : E o piesă de teatru sau un roman... nu-mi aduc bine aminte.

RODIN *(cu o ironie veselă)* : Teatru! N-ai decît să-i privești mutra, și te-ai lămurit. Huligan sută în sută... dar un actor grozav. Lui îi zice Carp, așa-i trecut în buletin : Carp; dar el a schimbat o literă, și din *p* a făcut *l*, așa că acum, după buletin, numele lui e Carl. Ați înțeles ? Unul din atelier l-a botezat don Carlos, ca în piesă... Și, don Carlos a rămas. Să trecem la al doilea. Ăsta e Lanțov Maxim de la categoria a VII-a. Mai puțin de-o mie și jumătate nu scoate pe lună. Are aproape patruzeci de ani. De ce i-a venit pofta să intre în rînd cu niște țînci ? Ei, pofta i-o cunoaștem noi foarte bine. Lanțov vrea comunism, ca să primească locuință, vezi dumneata, peste rînd. Iar Nikolai crede în ei cu sfințenie. El singur e de vină : vrea să fie geniu.

ALOCIKA *(nostalgic, cu reproș parcă)* : Am trăit atîția ani ; de bine, de rău, am trăit... nu depindeam de nimeni, nu ne sileam să lămurim nimic, nu căutam nimic extraordinar... Și dintr-o dată, viața ni s-a întors pe dos ! Nici nu vreau să mă gîndesc. Hai, Serafima, să mergem. Tu la treburile tale bisericești, eu la dans. Am să aleg pe dansatorul cel mai nărăvaș, și-am să-l dansez, pînă o chemă Salvarea. *(Pleacă).*

RODIN : Eu o să mor de urît, tinerețe...

SERAFIMA *(încet)* : Știu, știu...

(Serafima pleacă după Alocika.)

RODIN *(singur)* : Năbădăioasă femeie... și sfințenia ei e cu draci... I s-ar potrivi mai bine să facă pe țiganca. Ei, și-acum ? Florile... îmi plac florile. Le-a udat cineva în lipsa mea. Ai îmbătrînit, diavole, și tot nu te astîmperi. Ei, de-aș avea eu în mînă brigada asta... Nu sînt nici jignit, nici supărat... Sînt invidios. Pe cine ? Pe... ei. Ce invidiez la ei ? Tinerețea ! Ăsta e secretul, și nimic mai mult.

TABLOUL 2

Terasamentul căii ferate. Se aud fluierături de locomotivă într-o gară apropiată.

RODIN *(singur, cîntă, apoi cu umor)* : Cînt... ei, și ce-i cu asta ? Nu-i nimic. Cînt. *(Izbucnind.)* Ai o fată de măritat, Grigorii, și nu ești altceva decît un dobitoc bătrîn... N-am auzit-o de mult cîntînd pe Alka. Pe mine tăcerea mă întristează. Uite, nevastă-mea, biata, n-ar trebui s-o pomenesc tocmai acum... nu cînta... Nu-i judeca pe cei morți, Grigorii, că sînt lipsiți de apărare. Fii cavaler ! Mai mare rușinea, de te-ar vedea cineva stînd noaptea singur lîngă terasamentul căii ferate... și cîntînd... *(Tace.)* Și-am să cînt, cît mi-o plăcea... Am să cînt... *(Tace.)* Am să cînt... Ce fel de om ești tu, Grigorii ? Știi sau nu știi ? Nu știi !

(Intră Serafima.)

SERAFIMA : Aici erai ?

RODIN : Așa se pare.

SERAFIMA : Și ce făceai ?

RODIN : Cîntam.

SERAFIMA : Venind încoace, n-am auzit. Altceva ?

RODIN : Te așteptam.

SERAFIMA : Și am venit. Dă-mi mîna ta, iubitul meu năzdrăvan.

RODIN *(cu bucurie)* : Nimeni nu mi-a spus pînă acum iubitul meu năzdrăvan. Eu nu sînt năzdrăvan, sînt un om ca oricare altul.

SERAFIMA *(femeiește, pînă la mînciună)* : Tu ești un om ca nimeni altul.

RODIN *(cu ironie, dar mulțumit)* : Nu te supăra, dar toate femeile spun asta cînd le place un bărbat.

SERAFIMA : Ți-au mai spus-o și altele... nu-i așa ? Iar tu le-ai crezut... Iarba e umedă... Să nu-mi pătez fusta... *(Își face cruce și vorbește cîntat.)* Binecuvîntează, Doamne, pe roaba ta, păcătoasa...

RODIN *(ironic)* : Pentru care ispravă să te binecuvînteze? Pentru ce ai venit aici ? Pentru dragoste ? Ce fel de dragoste ? Furată ! După evanghelie, asta se cheamă preacurvie !

SERAFIMA *(cu blîndețe)* : Adevăr ai grăit, Grigorii Grigorievici, dar și după evanghelia voastră comunistă, o asemenea dragoste nu-i o ispravă mare. Ce te împiedică să dai iubirii noastre binecuvîntarea legii ?

www.cimec.ro

RODIN *(supărat)*: Femeie, tu mă tragi la biserică!

SERAFIMA: Iubește și taci. Nu atinge rana care doare. Dumnezeu o să ne ierte.

RODIN *(izbucnind)*: Iar Dumnezeu? Înțelege, Serafima, e o mare supărare pentru mine să te văd atît de bisericoasă. Ești frumoasă ca un vis, dar ai mintea îngustă... Poate că te iubesc, tocmai fiindcă ești atît de mărginită... O femeie... *(Cu elan tineresc.)* Mă iubești cu adevărat? Te întreb: mă iubești?

SERAFIMA: Sînt o femeie mărginită și nu-mi plac întrebările.

RODIN: Nu înțelegi cît de mult doresc să aud aceste cuvinte? Ce sînt eu vinovat că n-am cunoscut dragostea în tinerețe? Spune: mă iubești?

SERAFIMA: E prea puțin să-ți spun că te iubesc. Tot sufletul meu ți-l dau ție.

RODIN *(cu emoție)*: Nu-s prea bătrîn? Nu ți se pare caraghios?

SERAFIMA: Grișa, nu te miorlăi!

RODIN *(cu pasiune)*: Lumina lunii a cuprins tot cerul, firele de iarbă cîntă, noaptea a îmbrățișat pămîntul, iar eu la toate le spun: fericire... Vino lîngă mine... Vino...

SERAFIMA *(sare în picioare și se depărtează)*: Grișa, Grișa, vino-ți în fire!

RODIN: Hoțoaica!

SERAFIMA: Nu te porni, prietene; despre ce vorbeam?

RODIN: Stai jos. O să fiu cuminte. *(Sincer.)* Trebuie să ne refacem într-un fel viața. Vino mai des pe la noi. Obișnuiește-o pe Alka cu tine. Văd că te-a îndrăgit. E încă un copil. Anii ei ar trebui să fie cei mai frumoși... dar e atît de singură... Să întemeiem, iubita mea, o familie.

SERAFIMA: Bagă de seamă, Grigorii, să nu te răzgîndești mai tîrziu.

RODIN: Mai tîrziu, o să-i spunem și ei... Nici n-o să fie nevoie să-i spunem. O să înțeleagă. Vreau copilași, Serafima...

(Deasupra lor trece, lin, un tren puternic luminat.)

SERAFIMA: Sînt o femeie rusă, Grișa, și vreau să-ți amintesc un cîntec de demult: „Ca porumbeii ne iubim, ca niște bufnițe trăim..."

RODIN: Așa e. Da, da, e un adevărat chin pentru sufletul omului... Să fii nevoit, de fiecare dată, să te ascunzi prin nu știu ce cotloane... Și suferința cea mare nu-s cotloanele, e singurătatea. N-am decît o bucurie pe lume: florile.

SERAFIMA *(aproape de lacrimi)*: Părăsește orașul acesta, stepa... cerul care te apasă... Toate sînt triste aici. Noi sîntem oameni de la miazănoapte. Nu știu ce te-a făcut să vii pe-aceste locuri. Pe mine m-au adus valurile războiului. Necontenit visez pădurile noastre, drumurile albe prin zăpadă, iernile liniștite, mestecenii din poartă... Aveam o căsuță... Judecata o să ne-o dea înapoi... Să plecăm amîndoi în ținutul unde m-am născut.

RODIN *(supărat)*: Ajunge. Am auzit. Baliverne!

SERAFIMA *(dulce)*: De ce, iubitule?

RODIN: Cu ce vrei să mă ispitești? Cu o viață de trîndăvie. Ai casă, ai bani. La naiba, ce-mi trebuie mie casa ta?

SERAFIMA: Nici n-ai văzut-o, așa că nu vorbi. La o casă ca a mea nu renunță nimeni.

RODIN: Asta e ca și cum te-aș plăti pentru mîngîierile tale. Înțelege...

SERAFIMA: Trebuie doar să cîștigăm procesul pentru casă. S-au instalat în casă niște străini... O să-i scoatem noi.

RODIN *(bănuitor)*: Ia stai puțin, mi se pare că ai nevoie de mine, să-ți umblu pe la judecătorii.

SERAFIMA *(lăcrimînd)*: Grigorii, cum poți să vorbești astfel? Nu simți ce-i în sufletul meu?

RODIN: Dar tu? Tu nu înțelegi tocmai ceea ce mă frămîntă mai mult. N-am vorbit cu tine niciodată despre lucrurile acestea. Oricum, n-ai să înțelegi.

SERAFIMA *(amar și hotărît)*: Uite ce e. N-ai decît să rămîi cu ceea ce te frămîntă, fire-ai blestemat de-o mie de ori! Să nu-ți închipui că nu am înțeles. Slujești statul cu credință — și ai făcut din această credință scopul principal al vieții tale. Ești gata să-i jertfești dragostea noastră, fă-o și nu mă mai tulbura, nu mă mai chinui... N-ai să mă mai vezi niciodată... Plec singură... Rămîi cu bine, Rodin! *(Pleacă.)*

RODIN: Serafima! Ei, nebuno! *(Cu îndoială.)* Nebună să fie? *(Pauză.)* Poate. Atunci, o să facă așa cum

www.cimec.ro

spune. E o femeie hotărîtă. Pot să mă împotrivesc? Nu.

(Serafima se întoarce.)

SERAFIMA: Nu pot...

RODIN: Ne chinuim amîndoi unul pe altul.

SERAFIMA: Al meu eşti, aşa... neînduplecat, aspru, şi totuşi iubit... Doamne, Dumnezeul meu, cînd mă gîndesc că omul acesta mi-e drag... Iartă-i, Doamne, pe cei orbiţi de iubire.

RODIN: Termină odată, proasto! Tu vorbeşti cu Dumnezeul tău parcă ai vorbi cu secretarul organizaţiei de partid.

SERAFIMA *(aspru, dar sincer)*: Rodin, cum de cutezi să scoţi din gură asemenea cuvinte?

RODIN *(gînditor)*: Ce se va alege, Serafima, din viaţa noastră? Să căutăm o cale de mijloc.

SERAFIMA *(hotărîtă)*: Tu ai găsit-o. Voi veni la tine mai des... fără să mă mai feresc. Mă voi apropia mai mult de Alocika. Tu eşti al meu. Poate că cerul mi te-a trimis... Cine ştie?

RODIN: Serafima, ce puteri ne leagă, nici cerul tău nu ştie. Nici al meu. Nimeni nu ştie. Dar aici, lîngă inima mea, în adînc, se zbate ceva, ca un cîine în lanţ... Am presimţirea că va trebui să ne despărţim, şi tare n-aş vrea... Mi-e teamă...

SERAFIMA: N-o să ne despărţim niciodată, pentru nimic în lume... Doamne, iartă şi te milostiveşte...

TABLOUL 3

In atelierul de sudură al unei mari uzine constructoare de maşini. Se văd aparatele de sudat. E dimineaţă, înainte de începerea lucrului.

GALEA, NIUŞA

GALEA *(văzînd pe Niuşa că începe să plîngă încet)*: Poftim... acum lacrimi!

NIUŞA: Îmi pare rău... Ţi-am spus tot. Nu ţi-am cerut nimic. Am venit la tine cu sufletul deschis. Iar tu... nu ţi-e ruşine?

GALEA *(blînd, cu un aer nevinovat)*: Niuşa, draga mea... nu ştiu... Dar dacă tu, într-adevăr, ţi-ai părăsit copilul, ca pe-un căţel.

NIUŞA *(fără lacrimi)*: Ce vorbe sînt astea: ca pe un căţel? Băiatul stă la bunica. Acasă n-are cine să-i poarte de grijă.

GALEA: De ce nu-l dai la cămin?

NIUŞA: La bunica e mai bine. *(Enervată.)* Pe cine priveşte asta? Pe cine? Spune!

GALEA *(făcînd un gest larg)*: Atelierul...

NIUŞA: V-aţi obişnuit să urmăriţi cum trăieşte fiecare.

GALEA: Brigada comunistă de muncă e datoare...

NIUŞA *(întreabă prosteşte)*: Crezi?

GALEA: Aminteşte-ţi angajamentele pe care ni le-am luat. Ce cuvinte frumoase! Numai cuvinte?

NIUŞA: Îţi jur că băiatul e la bunica. Soţul meu nu-l poate suferi în casă, recunosc. Te rog să înţelegi... nu-i copilul lui. Suferă. Înţelegi?

GALEA *(fără multă convingere)*: Înţeleg.

NIUŞA: Îţi jur că este aşa...

GALEA: Eşti mamă... nu mai eşti un copil... eşti femeie. Te cred.

NIUŞA: Eu m-am înscris în brigadă din toată inima. Aş vrea să duc o altă viaţă. Am un soţ minunat, primul şofer de taxi din oraş. Recunosc că-i sînt o soţie ascultătoare... pentru că este un om minunat. Dar nu trăim aşa cum ar trebui.

GALEA: Bea?

NIUŞA: Nu se poate. E şofer.

GALEA: E mojic?

NIUŞA: Se mai întîmplă. Dar nu-i huligan. Şi-i place să stea acasă.

GALEA: Soţ minunat!

NIUŞA: Are grijă de mine... dar e gelos pe trecutul meu. Nu trăim aşa cum ar trebui. Eu aspir la o altă viaţă. Mă uit la ai noştri, cei din „Sahalin", de pildă. Şi ei năzuiesc spre altceva.

GALEA: Ai dreptate, Niuşa. *(Intră cei trei din „Sahalin": Iura cel Alb, Iura cel Negru, Seva.)* Salutare, „Sahalin"!

SEVA: Fetelor, care din voi ştie, Nikolai se întoarce astăzi?

GALEA: Eu ştiu. Mîine dimineaţă vine la lucru, dacă n-o întîrzia trenul.

SEVA: S-a cam grăbit cu plecarea. Îi place să ia hotărîri de unul sin-

www.cimec.ro

gur. *(Către Niușa)* Cine te-a supărat?

NIUȘA: Tu.

SEVA: Da' ce ți-am făcut?

NIUȘA: Să nu-ți vină nebunia...

GALEA: Niușa, să lăsăm... *(Adresîndu-se băieților)* Ce mai e nou în „Sahalin"?...

IURA CEL ALB: Ieri l-am cotonogit pe huliganul nostru.

SEVA *(cu reproș)*: Iura!

IURA CEL NEGRU: Nu l-am cotonogit, l-am caftit.

SEVA: Iura... Adică, de ce să ne ascundem după deget? Și-a luat-o în cap acum că sîntem niște sfinți și că îl vom răbda să ne scuipe în obraz. Atunci, i-am dat o lecție din viețile sfinților.

GALEA: „Sahalinul" rămîne „Sahalin".

SEVA: Just! Ce vrei? Condițiile de trai cele mai grele. Marginea orașului. Barăci vechi. Nu degeaba le zice: „Sahalin". Ei, dar pînă la sfîrșitul septenalului o să se termine și cu „Sahalinul". *(Intră don Carlos.)*

DON CARLOS *(în culmea exuberanței)*: Fantastic, feeric, colosal! N-o să mă credeți! Și totuși e adevărat!

GALEA: Ce-i cu ține? Ce s-a întîmplat?

SEVA: Nu s-a întîmplat nimic. Don Carlos își face rolul.

DON CARLOS: Habar n-ai, așa că ține-ți gura. O să vă povestesc un roman... de necrezut și totuși real. Închipuiți-vă: la Casa de cultură fac cunoștință cu o fată remarcabilă... Mă înțelegeți? Petrecem împreună întîia seară, apoi a doua. Normal. Ne comunicăm respectivele numere de telefon în vederea întîlnirilor următoare. Vă rog să rețineți că telefonul se află în coridorul căminului nostru. E un amănunt foarte important. Fata, bineînțeles, telefonează. Vă rog să rețineți: telefonează, cum se obișnuiește între persoanele cu educație, și roagă să fie chemat...

SEVA: Cine? Don Carlos?

DON CARLOS: Nu permit oricui să vorbească grosolan cu mine... Umoriști decadenți! Fata cheamă pe onorabilul Carl Senovalov, într-un cuvînt, pe acel tînăr pe care îl simpatizează... Dar la telefon se furișează un om lipsit de orice scrupule... Vă închipuiți cine? Tolea Babușkin! Ticălosul îmi imită glasul cu artă și cu impertinență, aflînd în mod nepermis ora și locul întîlnirii propuse. Acum, ascultați urmarea. Numitul Tolea Babușkin încarcă o căruță cu flori și se îndreaptă cu ele la locul știut, spunînd — în numele meu — că am căzut bolnav de oftică, că am o ședință, că încerc un record mondial la săritura în lungime, că fac de gardă la strung și habar n-am ce i-a mai îndrugat. Ei bine, aflați că acest derbedeu a petrecut toată seara cu fata, în timp ce eu zăceam în pat ca un cadavru, neavînd unde să merg. Acum las cortina și după pauză transmit actul următor. Amicul nostru Tolea, după cum bine știți, doarme atît de adînc că poți să-l calci cu fierul încins și habar n-are. Vă rog să rețineți acest amănunt foarte important. O săptămînă întreagă am purtat în piept dorul răzbunării și am tăcut. Între timp, am fost la teatrul de operetă și-am văzut pe scenă un negru. Nici nu puteți să vă închipuiți ce motiv de inspirație poate să fie un negru! M-am transportat în cabina actorului care-l juca pe negru și l-am întrebat cum își vopsește mutra. Mi-a dat formula unui machiaj pe care nici apa caldă nu-l spală. Vă închipuiți? Astă-noapte, prietenul meu Tolea s-a cufundat ca de obicei în somnul lui de plumb, iar dimineața s-a trezit negru, fără să știe. S-a dus și s-a spălat și s-a făcut și mai negru...

GALEA: Ar fi putut să-și vadă fața în oglindă.

DON CARLOS: Dar ce, eu sînt prost? Am ascuns oglinda! Tolea, de-altminteri, băiat frumos, nici n-are obiceiul să se uite în oglindă. Nu mă credeți? Poftim, uite-l că vine... Vă rog, atențiune! *(Intră Tolea.)*

TOLEA: Salut, popor! *(Toți tac. Tolea îi privește, mirat.)* A? Galea, de ce chicotești? *(Don Carlos îi face semn Galiei să tacă.)*

GALEA: Don Carlos mă face să rîd. E foarte comic.

TOLEA: Asta așa e. Azi, copii, am o dispoziție feerică, vorba lui. Am tras un somn, prima-ntîi. Pot să vă comunic: am stabilit strînse relații tovărășești cu o frumoasă vînzătoare de înghețată. O fată minunată... în plină dezvoltare. Ați înțeles? De ce sînteți atît de veseli? Nu-mi stă bine freza? Am pierdut pieptenele și un derbedeu a luat oglinda din perete. Și în tramvai

www.cimec.ro

se uitau oamenii la mine cam ciudat. Probabil din pricina basculului meu albastru. Cred că m-au luat drept un străin, dar mie nu-mi pasă drept cine sînt luat. Bascul meu e celebru, orice ați zice. *(Rîs general.)* Încetați, că mă supăr... La urma urmelor, ce? Sînt în pielea goală?

SEVA: Du-te la duș și ascunde-ți mutra cu batista, să nu ți-o vadă nimeni. Ești boit cu negru... ca unul din Africa, ai înțeles? Iar tu te tot învîrți de colo pînă colo.

TOLEA *(care a priceput în sfîrșit)*: Carlos, tu? Cîine!

DON CARLOS: La întîlnire cu fata mea tu ai fost sau altul? Cine procedează astfel? Oamenii sau cîinii?

TOLEA: Și nu știi de ce-am făcut-o? Din răzbunare! Ai uitat, se vede, cum mi-ai suflat-o pe...

GALEA: Du-te, Tolea, că mor de rîs... Grăbește-te.

TOLEA: Am umblat așa prin tot orașul... lumea s-a uitat la mine, crezînd că sînt un negru onorabil din Africa. Ai să vezi tu, Carlos! *(Pleacă.)*

GALEA: Don Carlos, vino-ncoace!

DON CARLOS: De ce?

GALEA: Uite-așa, să te privesc.

DON CARLOS: Nu simt nici o plăcere.

GALEA: Ți-e frică. Se înțelege. Ce decădere! Carlos, iar ești beat!

SEVA: Nu se poate!

GALEA: Uite-te la el. Eu îi cunosc obiceiul. Aseară s-a îmbătat, iar azi dimineață a încercat să se dreagă. E un individ murdar. Cînd te gîndești cît s-a rugat, cîte promisiuni a făcut! Ce-o să spună tovarășii din secție?

DON CARLOS: Nu mă interesează părerea altora. Mă interesează numai ce cred eu despre mine.

NIUȘA: De ce spui că e un individ murdar? Se întîmplă. O clipă de slăbiciune...

SEVA *(dureros)*: Senovalov, ce-nseamnă asta?

DON CARLOS *(Galiei)*: De unde ai mai scos-o? Vă rog să controlați. Cum mă comport, cum răsuflu... Miroase? Nu miroase!

GALEA *(neînduplecată)*: Delicventule!

IURA CEL ALB: Galea, ne-am înțeles să nu mai ridicăm această problemă.

IURA CEL NEGRU: Nu-i just să rămînă cu ponosul ăsta o viață întreagă!

SEVA: Carp, ce-nseamnă asta?

DON CARLOS *(cu greutate)*: Am fost depășit.

GALEA *(aproape de lacrimi)*: De ce-ai făcut asta? Sîntem la început și e măreț ce începem... Viitorul e în fața noastră. Am crezut atît de mult în tine... De ce-ai făcut asta?

DON CARLOS *(cu un nod în gît)*: Am fost depășit. *(Intră Rodin și Lanțov.)*

RODIN *(vorbind cu Lanțov)*: Cine le spune? Este datoria mea, dar ar fi mai bine dacă ai vorbi tu.

LANȚOV: Dacă este datoria ta, de ce s-o mai lungim? Dă-i drumul.

RODIN: Pfui! Așa o iei?... Poate vrei să pari că ești un nedreptățit? Bună treabă! Nu, Lanțov, în lumea muncitoare, așa ceva nu se întîmplă. E bine că toată echipa voastră e adunată laolaltă... Organizatorul vostru... șeful..., într-un cuvînt, Nikolai Bureatov m-a rugat să nu ascund nimic... datoria mea, ca maistru de brigadă... Altminteri, ar însemna că ținem contabilitate dublă. Înțelegeți ce vreau să spun. Așadar, iată ce se întîmplă: tovarășul vostru aici de față, prietenul vostru, vorbă să fie! mi-a declarat că părăsește uzina. Motivul e serios. Conducerea noastră n-a luptat să i se dea locuință în blocurile noi, după cum spera.

LANȚOV: Speram ca fiecare om care cere.

RODIN: Fiecare, nefiecare, aici e o problemă foarte delicată. Sperai? Și ei sperau.

LANȚOV: Nu înțeleg.

RODIN: Sperau în tine. *(Pleacă.)*

GALEA *(dramatic)*: Tristă dimineață!

NIUȘA: Și cît ne-am silit să încropim brigada noastră.

SEVA: S-o încropim? Ce vorbă e asta? Credeam că ne-am unit în jurul unei singure idei, dar văd că umblăm pe drumuri diferite.

IURA CEL ALB: Diferite pentru unii; pentru alții, nu.

LANȚOV: Brigada voastră ține pe om legat în lanț?

SEVA *(neînduplecat)*: Da! Da, în lanț... Lanțov! Cine, naiba, te-a împins să intri în brigadă, dacă n-ai vrut să fii înlănțuit de tovarășii tăi? Ești un vechi muncitor... Uite aici un alt exemplu viu. *(Îl*

www.cimec.ro

apucă de guler pe don Carlos.) Îl vezi? E beat! Să-i dăm drumul din lanţ, să-l eliberăm şi să-l trimitem să se plimbe? Aşa nu merge! Propun să-l dăm absent. Cine e pentru?

DON CARLOS: Nu-i nevoie, plec şi singur. O să am şi eu o dată, o absenţă nemotivată.

SEVA: O să ai o absenţă nemotivată... pentru beţie! Asta o să ai. Iar în gazeta postului comsomolist de control — care, la propunerea personală a acestui don Carlos, a fost intitulată „Să fim mai vigilenţi!" — dumnealui, care a propus, o să apară în caricatură. Nu te superi?!

DON CARLOS: Nu mă daţi în spectacol! Destul scandal şi destulă ruşine, nu ţi-e deajuns, Seva?

SEVA: Nu. Ia-o din loc!

DON CARLOS *(în şoaptă):* Galea, iartă-mă... am fost depăşit... *(Pleacă. Se aude sirena. Începutul lucrului. Se întoarce Tolea.)*

TOLEA: Ce s-a întîmplat? Mi-au spus oamenii că s-a petrecut ceva în brigada noastră.

GALEA: Brigada noastră... Se destramă brigada noastră. Mi-e ruşine să mai privesc această placardă.

TOLEA: Ce s-a întîmplat?

GALEA *(cu ochii în lacrimi):* Eu nu sînt clasa muncitoare, sînt numai o fostă elevă, dar...

TOLEA: Lasă, Galea, nu mai fi atît de simţitoare.

GALEA: Încerc... dar e mai tare decît mine.

(Se aprind luminile în atelier. Brigada trece la locurile de muncă. Banda rulantă începe să funcţioneze. După un răstimp, intră Nikolai. Vine direct de la gară.)

NIKOLAI: Sal'tare, Galea. Tot nu eşti calificată?

GALEA: Aştept să-mi dea categoria. Dar nu în asta stă fericirea. Salut, Kolea!

NIKOLAI *(urmărind cu atenţie faţa Galiei):* Nu cumva în aste-zece zile aţi făcut vreuna boacănă?

GALEA: Te socoteam mai autocritic. Noi? Vezi, poate că ai făcut tu una boacănă.

NIKOLAI: Vorbeşte mai limpede. Ce s-a petrecut aici?

GALEA: Brigada noastră se destramă.

NIKOLAI: Pe naiba! Cum?

GALEA *(repede şi cu emoţie):* Carlos iar se ţine de beţii. Niuşa ne minte. Maxim Lanţov vrea să părăsească uzina. Cum să le birui pe toate acestea?

NIKOLAI *(vesel):* Habar n-am!

GALEA: Prea eşti vesel. Nu-i semn bun.

NIKOLAI: Stau acum pe propriile mele picioare, ca Maiakovski în mijlocul Moscovei. Lanţov, în adevăr, e o pierdere. La Leningrad se petrec lucrurile ca la noi: şi ei sînt fruntaşi. Dar plecarea lui Lanţov, recunosc, e o lovitură. La Niuşka trebuie să mergem cu toată şatra.

GALEA: Nici nu-ţi închipui ce se petrece cu brigada noastră!

NIKOLAI: Ba îmi închipui. Du-te şi împinge la cărucior. Ne dăm prea multă importanţă. *(Galea pleacă. Intră Rodin.)*

RODIN: Salutare, geniule. Ia priveşte bijuteria asta. *(Îi întinde o piesă complicată de la o maşină.)* E o piesă foare delicată, care cere multă îndemînare. Comanda Academiei de Ştiinţe din Moscova. Trebuie realizată cu precizie. Întîrzierea n-o trecem la catastif.

NIKOLAI: Nu, nici un fel de favoare. Te rog s-o treci. Dacă am întîrziat înseamnă că am întîrziat.

RODIN: Ţin să-ţi amintesc că ţi-am dat ziua bună.

NIKOLAI: Nu mie, unui geniu.

RODIN: Cer iertare. Ce mai e nou la Leningrad?

NIKOLAI: Ce să fie? Catedrala „Isakii" se prăvăleşte!

RODIN *(nu se aştepta la acest răspuns şi se înfurie):* Cum?

NIKOLAI: „Isakii" sau se lasă la pămînt, sau se apleacă într-o rînă... Iţi închipui una ca asta?

RODIN *(înfuriat la culme):* Nu te-am luat drept Alexandru Machedon, nu. Tu eşti un geniu care nu vrea să aibă de-a face cu muritorii de rînd... şi nici aceştia nu-ţi simt lipsa. Sînt liniştit pentru „Isakii". N-o să se prăvălească. Ai înţeles ce ţi-am spus? „Isakii" n-o să se prăvălească. *(Pleacă. Intră în fugă Tolea.)*

TOLEA: Ce l-a apucat? De ce e atît de furios, maistrul?

NIKOLAI: „Isakii" n-o să se prăvălească, Tolea. *(Rîde.)* N-o să se prăvălească!

CORTINA

www.cimec.ro

ACTUL II

TABLOUL 4

Seara. Vînt. Un colţ singuratic al grădinii publice.

ALOCIKA, NIKOLAI

ALOCIKA *(se plimbă, vorbeşte sacadat, emoţionată):* Inspiraţia? E ceva care nu se poate povesti... Un lucru minunat. Mai de mult, cînd eram mică, în clasa a şasea... poate a cincea... am recitat versuri, la şcoală. N-am să uit niciodată. Era o poezie foarte grea, o pagină întreagă: „Mţîri" de Lermontov. Ştii cum a fost? Clasa întreagă a stat să mă asculte, fără să mişte, pînă şi fetele cele mai răutăcioase. Toate mă priveau cu nişte ochi! Iar eu îmi simţeam inima în piept, fierbinte... Îţi jur! *(Schimbînd tonul.)* Eu sînt altfel decît crede lumea.

NIKOLAI *(cu capul proptit în mîini, vorbeşte ca pentru sine):* Pe mine nu mă inspiră versurile... ci poezia vieţii... viaţa însăşi... Am fost — cum să-ţi spun? — cucerit! Aş vrea să semăn cu tînărul acela, cu brigadierul lor, Mişka... Romaşov. E un om grozav! N-are nimic deosebit în înfăţişarea lui, dar după felul cum se poartă, simţi că ai vrea să trăieşti toată viaţa lîngă un asemenea tovarăş. M-asculţi?

ALOCIKA: De ce mă-ntrebi?

NIKOLAI: Aşa, din obişnuinţă...

ALOCIKA: Tu nu trebuie să doreşti să semeni cu nimeni. Nici un om nu trebuie să semene cu altul. Fiecare să ajungă să fie el însuşi.

NIKOLAI: Oamenii îşi trăiesc viaţa lor de sine-stătătoare, dar e cu neputinţă să nu semene între ei. Tu îţi închipui că nu te asemeni cu nimeni? Am întîlnit atîţia băieţi care îţi seamănă... Cîţi nici nu crezi!

ALOCIKA *(cu tristeţe în glas):* Sufletul meu, drăguţule, e bolnav. Şi nu pentru că, fată nevinovată, am iubit un ticălos... Ştii bine...

NIKOLAI: Înţeleg. E ca şi cum s-ar fi stricat ceva în locul cel mai gingaş al unui mecanism...

ALOCIKA: E aşa cum spui. Am impresia că mă uit cu ochii stinşi la o lume îngropată în cenuşă. Mi se pare că am trăit o mie de ani şi nimic nu mi-a mai rămas necunoscut. *(Cu putere.)* O, această de trei ori blestemată nepăsare în faţa vieţii... Înţeleg, aceasta nu-mi aparţine. Altcineva a pus stăpînire pe sufletul meu... Dar acum totul a trecut... să nu ne mai aducem aminte... totul se va pierde în uitare, pentru totdeauna. Spune mai departe.

NIKOLAI: Acolo, la Leningrad, m-am gîndit mult, ştii la ce? Uite, acolo în brigada lor, graniţele dintre muncitori şi administraţie au dispărut. Comunismul, mi-am dat seama, înseamnă răspundere. Răspunderea tuturor! Nu aşa: Sanka, Grişa muncesc pe ruptele, iar şefii încearcă să arunce praf, unii în ochii altora.

ALOCIKA *(rîde):* Eşti un om înduioşător! Au dispărut graniţele! Tu le vezi pe toate în stil mare, principial, pe scară naţională. Ia coboară pe pămînt şi încearcă să mergi în pas cu viaţa. Dacă, de pildă, în magazinul nostru s-ar şterge graniţele dintre lucrători şi administraţie, n-ar mai rămîne, pînă mîine, nici urmă de magazin.

NIKOLAI *(pe un ton delicat):* Alocika, nu te supăra dacă te întreb, cum te porţi tu în magazin?

ALOCIKA: Mă port ca toţi ceilalţi. Altminteri, rămîn fără pîine.

NIKOLAI: De ce nu te duci să lucrezi în altă parte? Eu nu sînt specialist în marxism, dar părerea mea e că rămăşiţele capitalismului particular se găsesc în dosul tejghelei.

ALOCIKA *(uşor):* Ai dreptate. Unii dintre noi am rămas nişte negustori... Negustori sovietici... patrioţi şi aşa mai departe... dar negustori!

NIKOLAI: N-ai decît să pleci, Alocika, fă-mi această bucurie şi trezeşte-te. Deschide ochii! Mi se pare că fiecare om trebuie să năzuiască să facă pe un altul fericit. Dacă oamenii ar afla secretul de-a se face fericiţi unii pe alţii, lumea n-ar mai semăna cu ce este. Alocika... *(Ea se depărtează de el.)* Alocika... *(Ea pleacă.)* Alocika! *(Ea a dispărut.)* Şi iată cum visul meu se destramă, ca negura în zori... Alocika n-a fost şi nu este! *(Se uită la ceas.)* Aştept zadarnic. Nu va mai

www.cimec.ro

veni. *(Tresare.)* Şi totuşi, nu sînt decît un visător. Pot oare să te facă să plîngi acele unui ceasornic? Iar eu, care credeam că am o voinţă de fier... „Şuieră vîntul sălbatic, de jur-împrejur, pretutindeni..." Cum spune cîntecul. În jurul meu se întinde stepa... În curînd va începe toamna, vin ploile... Şi eu care credeam că am o voinţă de fier!

(Se înserează. Intră Rodin. Se aşază pe aceeaşi bancă.)

RODIN *(nemulţumit şi mirat):* Tu erai, Nikolai?

NIKOLAI: Plecam, tocmai.

RODIN: Eşti singur?

NIKOLAI: Ea n-a venit.

RODIN: Ţi-a făgăduit că vine?

NIKOLAI: Mi-a făgăduit.

RODIN: Aş spune o vorbă... dar e fiica mea.

NIKOLAI: Nu despre ea ar trebui să vorbeşti.

RODIN: Dar despre cine?

NIKOLAI: Despre Serafima.

RODIN *(tresare, după o clipă de tăcere):* De ce n-o fi dînd lumină aici? Îţi bagi degetele în ochi. *(Cu o nepăsare prefăcută.)* Tu ce crezi?

NIKOLAI: E ruda dumitale... de departe.

RODIN: Cum ai spus? E o glumă proastă. Ei şi?

NIKOLAI: Nu-mi face plăcere să discut acest subiect.

RODIN: N-are nici o importanţă, discută-l.

NIKOLAI: Ea a nenorocit-o pe Alocika.

RODIN: Dacă te-a părăsit o fată, nu înseamnă că s-a nenorocit.

NIKOLAI: Alocika nu m-a părăsit.

RODIN: Atunci, de ce s-a nenorocit?

NIKOLAI: Din pricina banilor.

RODIN *(aspru, aproape mînios):* Tu ştii ce spui?

NIKOLAI: Cum să nu ştiu, ştiu foarte bine.

RODIN: Să zicem... dar ce amestec are Serafima?

NIKOLAI: Numai ea e de vină. Aş ucide-o!

RODIN *(foarte răspicat):* Tu pe mine vrei să mă ucizi.

(Se aprind luminile.)

NIKOLAI: Aşa? Atunci am plecat.

RODIN: De ce îmi pui în seamă nu ştiu care „cult"? Nu-i frumos din partea dumitale.

NIKOLAI: Dar în secţie, cum porunceşti? Parcă ai fi ţar!

RODIN: Ţar? Asta-i altă prostie. Cum vrei să mă port cu voi? Ce crezi că sînteţi voi, pisoi?

NIKOLAI: De ce te superi?

RODIN: Prea vă ridică în slavă gazetele! Cum trageţi o dată mai tare cu ciocanul, vă şi apare mutra pe prima pagină... Articole cu duiumul şi treabă nici de-o copeică. Atîta ar mai lipsi, să încep şi eu să vă răsfăţ.

NIKOLAI: Am priceput.

RODIN: Atunci de ce trăncăneşti?

NIKOLAI: Noi... adică eu cu brigada mea n-avem nevoie de-o mînă de fier. Poţi să înţelegi acest lucru? Aici e tot miezul problemei... E limpede?

RODIN *(cu durere în glas):* De ce, mă nemernicule, ai ţinut să începi fără mine? De ce? Spune? Ai vrut să arăţi că eşti geniu!

NIKOLAI *(cu avînt, din inimă):* O să-ţi mărturisesc adevărul. Dumneata, Grigorii Grigorievici, eşti un om cu puteri de uriaş... mi-a fost teamă să mă dezvălui în faţa dumitale... M-ai fi stârvit cu ironiile dumitale... şi n-ar fi ieşit nimic. Dumneata nici acum n-ai încredere, şi noi, totuşi, facem un lucru de ispravă...

RODIN: Cunosc vechiul cîntec... Spiritul conservator... Prostii! N-am ce să cred.

NIKOLAI *(se uită împrejur):* Umblă cineva pe-aici.

RODIN: Nu umblă nimeni. E vîntul. Ai bătut un drum de două mii de verste, ca să afli ce-ai de făcut cu brigada ta. Dă-mi voie să-ţi spun că pînă la biroul meu erau numai doi paşi. A, sau poate crezi că mintea mea e capitalistă, şi numai capul tău e comunist? Aiureli, ţîncule! Înainte de a fi „ţarul" vostru, am adunat vreo douăzeci de ani de muncă şi făceam tot ce faceţi şi voi. Numai că pe noi nu ne proslăvea nimeni, pe vremea aceea. Nici televiziune, bobocule, nu era! *(Ironic.)* Ai umblat cu trenul, ai strîns un geamantan de informaţii, te-ai întors acasă, şi acum... nu mai ai nimic de învăţat, le ştii pe toate!

NIKOLAI *(serios şi sincer):* Nu ştiu nimic. Nimeni nu ştie. Lenin, nici el nu spune că ştie. Îl citesc ade-

www.cimec.ro

seori. Nu găseşti la el nici o reţetă de-a gata. Spiritul creator al maselor — iată totul! Singuri trebuie să vă descurcaţi. N-am plecat de capul meu, Grigorii Grigorievici. M-au trimis... Comitetul de partid m-a sfătuit.

RODIN: Îmi pare rău de tine. O să-ţi mănînce capul golanii ca alde Carlos. Prea te-ncrezi în ei.

NIKOLAI *(cu convingere, aprins)*: Eu nu vreau treabă de mîntuială, îmi dau seama de greutăţi. Oamenii sovietici nu-s toţi albi ca neaua. De ce să nu privim în faţă realitatea? Am căutat să adun laolaltă oameni obişnuiţi. Pentru o muncă serioasă — nu pentru televiziune.

(Intră Serafima.)

SERAFIMA: Treceam pe-aici şi-am auzit glasuri cunoscute. Bună-seara, cetăţeni. Grigorii Grigorievici, parcă era vorba să mergem în vizită.

RODIN: Era vorba... *(Către Nikolai)* Ia spune, ce noutăţi ai adus de la Leningrad? Proletariatul de acolo e serios, n-am nimic de zis.

NIKOLAI: E un complex de producţie.

RODIN: Ce-o mai fi şi asta?

SERAFIMA: Grigorii Grigorievici, am promis oamenilor. Ne aşteaptă.

RODIN: Lasă-i să aştepte. *(Către Nikolai)* Ce fel de complex, adică? Te întreb.

NIKOLAI: Serafima Nikiticina se supără.

RODIN: Ce fel de complex, te întreb?

NIKOLAI: Iată. Noi muncim din răsputeri să ridicăm productivitatea muncii, nu-i aşa?

RODIN *(îl întrerupe)*: Ştim noi cum munciţi...

NIKOLAI: Ce, nu-i aşa? Eu, unul, toată puterea mea de muncă...

RODIN *(întrerupe iar)*: Tu, da. Spune mai departe.

NIKOLAI: Priveşte şi dumneata, de la înălţime, cum muncim. Mai mare jalea. Mie, personal, cînd începe să plouă, îmi picură apa de pe acoperiş, în cap. Ca la comandă.

RODIN: Minţi!

NIKOLAI: Nu sînt un copil. Spun toate acestea de pe poziţiile luptei pentru ridicarea productivităţii muncii.

SERAFIMA: E absolut necesar să vorbiţi noaptea în parc despre productivitatea muncii?

RODIN *(nervos)*: E absolut necesar! *(Către Nikolai)* Mi se pare, Bureatov, că priveşti problema muncii dintr-un punct de vedere prea principial.

NIKOLAI: N-am vrut să te jignesc spunînd că ai fi un rău gospodar.

RODIN *(cu o veselie forţată)*: Rău gospodar! Auzi, Serafima, eu nu sînt un gospodar ca oricare altul, sînt un rău gospodar... Dă-i înainte, nu te jena!

NIKOLAI: N-am spus-o ca să vă...

RODIN *(tăindu-i vorba)*: Ba de-aia!

NIKOLAI *(înfuriindu-se)*: Dacă spuneţi că de-aia, atunci să fie de-aia! Da! Eşti un rău gospodar. Nici eu nu sînt altceva decît un rău gospodar. Vorbim mereu despre acest lucru... vorbim şi iar vorbim...

RODIN: Dă-i înainte, dă-i înainte! Salvează, Kolea, Statul Sovietic!

NIKOLAI: Grigorii Grigorievici, picioarele mele sînt bine înfipte în pămînt. N-ai să mă clinteşti. Statul Sovietic va trăi de zece ori mai bine dacă vom încerca să judecăm lucrurile gospodăreşte. Ştii bine la ce mă gîndesc. Toţi trebuie să năzuim a trăi mai bine şi să nu stăm cu mîinile în sîn, aşteptînd roadele comunismului. Comunismul nu înseamnă aşteptare — comunismul înseamnă viaţa omului. Nu pot să sufăr aceste aere îngîmfate, această automulţumire. „Noi", în sus; „noi", în jos. Ce-i tot daţi zor cu „noi" şi iar „noi"? Voi vă rezemaţi pe muncitori şi cîntaţi întruna acelaşi refren: Vaska, Grişa, dă-i şi fă-i! La Leningrad, cei adevăraţi privesc productivitatea ca un complex... Înţelegi: un complex! Într-o uzină fruntaşă să nu picure apa în capul muncitorilor, ventilaţia să nu se poticnească, Vaska şi Grişa să nu alerge după maistru, ca după un ţar... Dumneata le ştii pe toate foarte bine, fără să ţi le mai spun eu. Atunci?

www.cimec.ro

N-am ajuns la perfecțiunea atotcuprinzătoare a producției, asta e!

SERAFIMA: N-ați ajuns și n-ați ajuns. Ce să-i faci? Să mergem, Rodin.

RODIN *(pe un ton neplăcut)*: Nu merg nicăieri cu tine.

SERAFIMA *(pronunțînd răspicat fiecare cuvînt)*: Kolea, fii te rog cavaler și condu-mă pînă la tramvai.

RODIN: La revedere, Bureatov. Va să zică: complex, perfecționare atotcuprinzătoare, și celelalte. Geniule! Stai, Serafima, că vin și eu.

(Pleacă împreună.)

NIKOLAI *(singur)*: Mi-a rămas în minte, cînd l-am citit pe Blok... Așa scria: „Suflă vîntul peste lumea-ntreagă"... Frumos!

TABLOUL 5

Acasă la Niușa. Un paravan ascunde patul. Ghivece cu ficuși. Un televizor acoperit cu un șervet. Niușa calcă. Vaska citește gazeta. Tăcere prelungită.

VASKA *(foarte îndurerat)*: Echipa „Spartak" a ieșit din competiție!

NIUȘA *(călcînd)*: Cu ce ți-ai pătat pantalonii? Cum ai reușit să-i murdărești în halul ăsta? Tocmai într-un loc unde se vede!

VASKA: „Spartak", scoasă din competiție! Înțelegi tu ce-nseamnă asta?

NIUȘA: Măcar de-ai fi fotbalist sau mai știu eu ce. Dar tu nu ești sportiv.

VASKA *(pornit)*: Ba sînt!

NIUȘA: Nu știam. Cu ce ți i-ai mînjit atît de rău? De-atîtea ori te-am rugat: cînd mănînci sardele, nu-ți mai șterge degetele pe pantaloni.

VASKA: Aș fi fost primul motociclist pe teren accidentat dacă n-aș fi trăit în această provincie sălbatică.

NIUȘA: Ei, chiar provincie!

VASKA: O pustietate. *(Altă tăcere.)*

NIUȘA *(îngrijorată)*: Vasea, auzi? Au sosit... Mă așteptam!

VASKA *(replică imediată, calmă)*: O să mă prefac că dorm. Tu încearcă să le faci vînt. Spune că te doare capul. *(Trece după paravan. Intră întreaga brigadă, afară de Lanțov.)*

DON CARLOS: Calci pantalonii soțului iubit, iar el se plimbă!

NIUȘA: A venit din schimb. Doarme.

DON CARLOS: Berea, tu o bei?

NIUȘA: Mă doare capul.

DON CARLOS: Berea nu-i un leac pentru durerea de cap. Niușa, să vorbim ca între frați: dacă nu-ți face plăcere să ne vezi, noi plecăm. Tu, însă, n-ai nimic împotriva noastră. Soțul tău te-a învățat... Mai bine ai spune adevărat.

NIUȘA *(descumpănită)*: Vă rog... nu stați în picioare... luați loc. Vasea, scoală-te, avem oaspeți. *(Apare Vaska.)*

VASKA: Adineaori m-am culcat.

DON CARLOS: Tu dormi de obicei cu șapca în cap?

VASKA *(mojic)*: Din pricina mușchilor... Și ce? Nu-ți place că dorm cu șapca în cap? *(Întinde mîna.)* Vaska Kreakin. Numele meu nu-ți spune nimic?

DON CARLOS: Nimic.

VASKA: Nu circulați cu taxiurile! Proletariat orășenesc! Am înțeles. Respectele mele!

SEVA *(în felul lui, mai potolit)*: Stai jos, prietene, nu mai țopăi!

VASKA: Dacă nu mă înșel, sînt la mine acasă. A, poate ați venit în inspecție? Control? Binevoiți a constata că trăim conform normei. Stăm la televizor în orele libere. Cărți n-avem în casă. Împrumutăm de la bibliotecă. Aud? Aveți de pus alte întrebări?

NIKOLAI *(sumbru)*: N-avem.

VASKA *(se uită țintă la Tolea)*: Pe unii dintre voi, parcă-i cunosc... Așadar, voi sînteți?

TOLEA: Noi.

VASKA *(făcînd semn cu capul spre Nikolai)*: Și el?

TOLEA: Șeful nostru de brigadă.

VASKA: Bănuiam, după chip și asemănare.

NIUȘA: Nikolai, cu ce nu ești de acord? Spune.

GALEA *(cu teamă)*: Kolea, nu trebuie...

NIKOLAI: Totul e lămurit, Niușa, ne-ai înșelat. Vaska Kreakin, noul tău soț, nu vrea să primească în casă copilul pe care îl ai din prima căsătorie.

VASKA: Ei, vezi, ai pus problema cu mult tact. Mie îmi plac oamenii care au tact. Ai observat just: trăim ca soț și soție, deși n-am trecut

www.cimec.ro

pe la ofițerul stării civile. Ai ceva de spus? Și acum, fraților, puteți să discutați și fără mine, eu mă întorc numaidecît. Niușa, pregătește cele cuvenite.

NIUȘA: Vasea, nu trebuie... Tu nu poți să înțelegi...

VASKA: Ba înțeleg foarte bine și nu-mi place să spun un lucru de două ori. *(Pleacă.)*

NIUȘA *(cu lacrimi în glas)*: De ce-mi distrugeți viața? Unde scrie că aveți dreptul să distrugeți viața altuia?

GALEA: Eram sigură.

SEVA *(către Nikolai)*: Scurteaz-o.

NIKOLAI *(foarte prietenos)*: Nu trebuie să-ți distrugem viața, Niușa, nu-i așa? Nu trebuie.

NIUȘA: Nu... nu... *(Plînge.)*

NIKOLAI: Dar tu, nouă? Tu nu te gîndești că ne distrugi viața? Nu? Bine. Să lăsăm deoparte vorbele mari. Spune tu, cinstit: n-ai făgăduit că te vei purta demn? Și ce-ai făcut? Ți-ai părăsit copilul la voia întîmplării...

NIUȘA: L-am părăsit... L-am părăsit... Nu știți să mai spuneți altceva. Copilul e la mama mea.

NIKOLAI: Lasă că am văzut-o eu și pe această așa-numită mamă. Copilul e toată ziua pe stradă.

NIUȘA: A, așa! Te-ai dus, ai pîndit, ai spionat!

NIKOLAI: Bineînțeles. Cum puteam să mă lămuresc altminteri? Niușa, tu ne-ai mințit!

NIUȘA: Fie așa cum spui. Sînt o mamă rea, nu? Dar ceea ce faceți voi, e drept? De ce vă amestecați în viața altora? Supravegheați, controlați, cercetați! În felul acesta, viața devine un coșmar. Ce vă privește pe voi cum trăiesc? Ce? Sînt eu cea mai înapoiată în producție? A, dacă felul meu de trai ar stingheri munca voastră, înțeleg. Aș fi de acord. Controlați! Luați măsuri! Apărați producția! Dar eu sînt fruntașă în brigadă, ca și voi. Nu-s mai rea ca alții, ba poate mai bună.

NIKOLAI: Iar o luăm de la început? Înainte, viața ta personală nu privea pe nimeni. Acum, da! Toți sîntem fruntași în muncă, dar nu-i destul. Știi foarte bine că...

NIUȘA *(repede)*: Știu, știu! Dar credeam că îmi veți lăsa puțin răgaz... dar voi n-aveți răbdare... nu așteptați... Și pe mine mă doare, de ce nu mă înțelegeți? El nu vrea... îl urăște pe băiețașul meu... e gelos! Aici e vorba de viață, nu de... cum să le spun? De poruncile, de ideile voastre. Voi sînteți încă prea tineri... Ce sfat puteți să-mi dați? Și ce să fac, dacă el nu vrea?

SEVA: Dacă nu vrea, înseamnă că e un ticălos. De altfel, se și vede.

NIUȘA: Deci și eu sînt o ticăloasă, pentru că-l iubesc...

TOLEA: Nu, nu, dacă o luați așa, n-o să ajungeți la nimic. Nu se poate discuta astfel.

SEVA? Dar cum? Spune tu.

TOLEA: Tu, Niușa, n-ai să te temi de nimic. Nimeni n-o să-ți facă nici un rău. Vei lucra la uzină ca și pînă acum. Noi nu te prigonim, dar din brigada noastră nu mai poți să faci parte. Ne torpilezi! E un lucru cu care nu se poate glumi.

NIUȘA: Ce să fac? Mie îmi place să fiu alături de voi. Mi s-a încălzit inima cînd am organizat împreună această brigadă. Eu vreau să rămîn.

SEVA: Rămîi. Cine te gonește? Dar atunci, va trebui să-l lași pe taximetristul ăsta al tău...

NIUȘA: Ei, asta-i bună! Și de ce?

SEVA: De ce? Fiindcă taximetristul tău e un ticălos, care îți aruncă în stradă băiețașul.

NIUȘA: Ah, Seva, Seva, mereu aceleași cuvinte grele... Vasea nu-i un ticălos. E un bărbat bun, cu suflet, iar cu mine se poartă frumos. Dar e gelos și suferă... nu înțelegi? Bine, să-l las... Și ce-o să se aleagă din toate? Încă o viață distrusă. *(Plînge.)* Voi îmi sînteți atît de dragi... cu voi alături am devenit un alt om... Vă jur...

GALEA: Kolea, ce hotărîm?

NIKOLAI: Îl iubești. Înțeleg. Dragostea n-o poți mătura din suflet ca pe-un gunoi.

NIUȘA: Nu vă uitați că Vasea își cam dă ifose, altminteri e un om bun și blajin.

NIKOLAI: Dar tu ești mamă, Niușa. A trăi o viață comunistă înseamnă să ne prețuim unii pe alții, și tu, tu nu-ți prețuiești propriul copil! Iar Vasea? E bun la suflet? Se prea poate. Bunătatea sufletului lui nu schimbă problema.

www.cimec.ro

GALEA : Eu te înţeleg, Niuşa, te înţeleg foarte bine.

(Intră Vaska. Ţine în mînă un pachet.)

VASKA *(îşi dă aere)* : Niuşa, de ce stau pantalonii mei pe masă ? Acolo e locul lor ?

NIUŞA : Ai puţină răbdare, Vasea.

NIKOLAI : Gîndeşte-te bine, Niuşa, şi chibzuieşte. Brigada e o echipă voluntară. Te-am lăsat. E timpul să plecăm.

VASKA : Vă purtaţi cam ciudat în societate. Noi, ca să zic aşa, v-am primit în casa noastră omeneşte, cu toată plăcerea. Vă rog, nu mult, n-am pretenţie, un mic păhărel, cum e datina. Luaţi loc, vă rog.

NIUŞA *(aproape îl imploră)* : Vasea, ţi-am spus că...

VASKA : Nu mă interesează ce mi-ai spus. Mă interesează ce vor spune dumnealor. Vă rog, luaţi loc. Sau nu vreţi să binevoiţi ? Eu şi soţia mea nu sîntem demni de societatea dumneavoastră ? Aşa e ? Da ? N-are nici o importanţă ! *(Se montează.)* O să încui uşa cu cheia. Aici e o casă de oameni primitori. Vă rog, luaţi loc. Vă poftesc pentru a treia oară. Am ostenit. E clar ?

NIKOLAI : Staţi jos, băieţi. Vezi, Vasilii, noi nu ne atingem de băutură. Am făcut legămînt. E clar ?

VASKA : N-are nici o importanţă. Ne dispreţuiţi, care va să zică ! Asta, da, pot să spun că are importanţă. Eu nu sînt pentru voi Vasilii. Eu sînt Vaska Kreakin. Numele meu nu vă spune nimic, nu-i aşa ? Proletariatul nu consumă alcool ! Eu, unul, nu cred în visuri, nici asta n-are nici o importanţă... Ce sînt eu în ochii voştri ? Ce sînt eu ?

NIUŞA : Vasea, te rog, nu fă scandal.

VASKA : Dacă nu mă înşel, sînt la mine acasă şi îmi permit să-i întreb pe dumnealor, foarte calm : ce sînt eu ?

SEVA : Un om de nimic... şi acum : salutare ! Hai, băieţi, să mergem fiecare la treburile noastre.

VASKA : Mulţumesc pentru apreciere. Aşa am ajuns, să mi se spună în casa mea că sînt un om de nimic ! Hai, dă-i drumul mai departe ! De ce nu zici că sînt şi huligan ?

SEVA : Zic. Eşti un laş, fiindcă altminteri...

VASKA : Om de nimic : una la mînă. Huligan : fac două. Un laş : trei. Mai ai ceva să ciripeşti ?

NIKOLAI : Unde vrei să ajungi, Vaska ?

VASKA : Nicăieri, tovarăşe dispecer. Mi se dau calificative şi le pun la dosar. Să tragem concluziile : ce sînt eu ? Un zero tăiat. Voi ce sînteţi ?

SEVA : Descuie uşa, dacă nu vrei să te-aşez cu picioarele în sus.

VASKA : Cum ?

SEVA : Cu picioarele în sus şi cu capul în jos. Vrei să încerc ?

VASKA : Niuşa, ia stiloul şi o foaie de hîrtie. Nu mai glumesc.

NIUŞA : Nu, Vaska, nu acum... Mai tîrziu... Linişteşte-te...

VASKA : Niuşa, tu mă cunoşti cum sînt... Da sau nu ? Scrie mai repede ! Cui ? Dumnealor ! Brigada... cum îi zice şi aşa mai departe... Scrie : „Eu, subsemnata... am hotărît personal, din motive familiale, să nu mai fac parte din brigada de muncă comunistă". Punct. Semnează. Aşa... Dă-mi încoace hîrtia. *(Citeşte.)* Iată documentul justificativ. Niuşa, descuie uşa. Umblaţi sănătoşi şi puteţi să însemnaţi unde trebuie că n-am folosit nici o constrîngere. N-am atins-o nici cu un deget ! Salutare... etcetera. *(Către Nikolai)* Poate mai doreşti să comentezi ?

NIKOLAI : Nu-i nimic de comentat, e de plîns !

(Pleacă toţi.)

VASKA : Suferi ? Pleacă după ei !

NIUŞA : Mă legasem din toată inima de ei.

VASKA : Aici nu te ţine nimic ?

NIUŞA : De ce mai întrebi ?

VASKA *(simplu)* : Niuşa, tu eşti singura fiinţă care îmi dă puterea să lupt cu viaţa. Fără tine, m-aş prăbuşi.... Ştiu că între noi doi stăruie o umbră : nu-l pot vedea în ochi pe copilul celuilalt. Poate sînt un om josnic — dar, totuşi, sînt un om. Nu mă pot stăpîni. Eu am crescut pe străzile Taşkentului, în vîltoarea războiului... Niuşa, dacă mă laşi, eu mă scufund... Alege.

NIUŞA *(plînge)* : Am ales, Vasea, am ales...

VASKA : Nu plînge, Niuşa, aşa e viaţa, mereu schimbătoare... nu plînge...

www.cimec.ro

TABLOUL 6

O cameră la Casa de cultură, destinată studiului în grup, şedinţelor şi altor adunări. O masă, pe care se află o cană cu apă. Scaunele sînt aşezate la rînd. Un portret al lui Lenin pe întregul perete.

NIKOLAI, NIUŞA

NIUŞA *(blînd, puţin linguşitor)*: Am venit... *(Tăcere.)* Am aflat că aveţi şedinţă şi am venit. Ce-i cu tine, n-auzi ce spun?

NIKOLAI: Aud, aud.

NIUŞA: Am adus copilul la mine. Băiatul e acasă, poţi să controlezi. Aşa că — asta e.

NIKOLAI: Şi acum ce vrei?

NIUŞA: Nu ştiu. Voi să hotărîţi.

NIKOLAI: Ştii ce? Ieşi afară. E treaba ta personală dacă îţi înşeli bărbatul. Orice fiinţă omenească are dreptul să iubească pe cine îi place. Tu nu m-ai înşelat pe mine, pe Nikolai Bureatov, care a organizat o brigadă de muncă. Tu ai înşelat încrederea noastră. E o chestiune de onoare. Tu nu eşti omul de care avem nevoie. Du-te şi închină-te lui Vaska al tău.

NIUŞA *(aproape cu groază)*: Tu... tu nu eşti în toate minţile! Eşti nebun!

NIKOLAI *(aproape glumind)*: Complet şi definitiv! *(Se depărtează de ea. Intră Galea).*

NIUŞA *(către Galea)*: Nu vrea să stea de vorbă cu mine.

GALEA: Mie îmi spui? Şi eu mă tem astăzi de el. E la limită.

NIUŞA *(rămîne cîteva clipe tăcută şi îl priveşte pe Nikolai)*: Ai înşelat... Chestiune de onoare... Cuvinte goale şi nimic mai mult. *(Pleacă.)*

NIKOLAI: Galina, stai jos şi nu te mai foi. Sper că nu simţi nevoia de-a discuta chestiuni personale.

GALEA *(cu o curiozitate plină de simpatie)*: Nu te simţi bine? Suferi?

NIKOLAI *(închizîndu-şi gîndurile, se arată vesel)*: Cumplit! Nu auzi cum scrîşnesc din dinţi? Sufăr îngrozitor! Mi-am cumpărat la Leningrad pantofi cu vîrful ascuţit şi mă strîng de-mi sar ochii. O suferinţă cumplită.

GALEA: Şi eu care credeam că e ceva serios.

NIKOLAI: Du-te, foieşte-te.

GALEA: Ce complicat eşti!

NIKOLAI: Iartă-mă, că nu mai fac.

(Intră Tolea şi Maria Mihailovna)

MARIA MIHAILOVNA: Casa de cultură e foarte mulţumită că a putut să vă împlinească dorinţa. E cea mai bună cameră. Ieri, un tovarăş profesor a ţinut aici o conferinţă.

TOLEA: Despre ce?

MARIA MIHAILOVNA: Nu-mi amintesc. Avem un program foarte încărcat.

TOLEA *(privind odaia)*: Nu-i prea mare?

NIKOLAI: Nu strică. N-o să fim mereu numai noua. *(Ia cana de pe masă.)* Luaţi cana, Maria Mihailovna. Sîntem băieţi cu nivel ridicat si nu bem apă.

MARIA MIHAILOVNA: Dumneata vorbeşti serios sau glumeşti?

NIKOLAI: În nici un caz, nu glumesc.

MARIA MIHAILOVNA: Pune-o pe fereastră. Asta-i tot?

NIKOLAI: Să tragem masa la mijloc. Scaunele le aşezăm de jur-împrejur. Galea, dă o mînă de ajutor. Tolea...

MARIA MIHAILOVNA: Greu să vă înţeleagă omul. Credeam că ţineţi o şedinţă.

NIKOLAI: Am ţinut atît de multe şedinţe, Maria Mihailovna, că am ajuns şi noi cum spune Maiakovski... îţi aduci aminte... „Şi şed şi iar şed la şedinţe..."

MARIA MIHAILOVNA: Nu mi-aduc aminte. Avem un program foarte încărcat. Altceva?

NIKOLAI: Tolea, pune mîna pe catedra asta şi hai cu ea pe coridor, să nu ne stea în lumină.

MARIA MIHAILOVNA: Ce-i asta, tovarăşi? Devastaţi Casa de cultură?

NIKOLAI: N-o devastăm, o amenajăm.

MARIA MIHAILOVNA: Brigadă de muncă comunistă... muncitori fruntaşi... oameni-model, cum s-ar spune... şi cînd colo, voi...

NIKOLAI: Ţine minte, Maria Mihailovna, oamenii-model sînt de multe ori nişte oameni de nimic.

MARIA MIHAILOVNA: Vorbeşti cam mult, vezi să nu spui prostii. Ţi se pare că ştii prea multe...

NIKOLAI:... Multe...

www.cimec.ro

(Între timp înfățișarea camerei s-a schimbat.)

MARIA MIHAILOVNA : Ce-o să faceți aici ?

NIKOLAI : O să respirăm.

MARIA MIHAILOVNA : Și-o să dansați ?

NIKOLAI : Astăzi, nu.

MARIA MIHAILOVNA : Ciudat program ! *(Stă deoparte și privește.)*

NIKOLAI : Mă gîndesc de multe ori, cum să facem ca viața obștească să nu se deosebească de cea particulară.

GALEA : E îngrozitor ce mult te gîndești. Eu n-aș fi în stare.

NIKOLAI : Oamenii gîndesc necontenit. Cu deosebirea că unii știu la ce se gîndesc, iar alții habar n-au.

MARIA MIHAILOVNA : Nu știu ce fel de oameni sînteți. Dar perdelele să le lăsați la locul lor. Mîncare și băutură să nu aduceți. Altminteri, o să vă spun directorului și nu vă mai dă cameră. Dacă vreți să dansați, dansați mai mult pe covor, că se strică parchetul. Băgați de seamă cum vă purtați. La revedere. *(Pleacă.)*

GALEA : E o rușine să stai s-o asculți.

NIKOLAI : Rușine pentru noi, nu pentru ea.

(Intră cei trei din „Sahalin".)

SEVA : Aici e adăpostul nostru ? Nu-i rău. La „Sahalin" e jale și mîhnire. Întuneric beznă !

GALEA : S-a întîmplat iar ceva ?

IURA CEL ALB și IURA CEL NEGRU *(împletindu-și glasurile)* : Huliganul nostru pregătește o răzbunare sîngeroasă. În așteptare, are loc o beție generală. S-a pus la cale un atentat împotriva lui Seva, cu niște cuțite de mărimea asta. *(Arată.)*

SEVA : Atentatele nu mă emoționează. Eu am crescut în „Sahalin". Imi pare rău numai că acolo nu-i atît de frumos cum aș dori. Aceasta e singura problemă.

NIKOLAI : Și crezi că la noi e atît de bine cum am fi dorit ?

SEVA : Eu vorbesc despre „Sahalinul" în care trăiesc... deocamdată !

NIKOLAI : Înțeleg foarte bine la ce te referi. Dar mi se pare ridicol să te plîngi. Treburile acestea, o să le aranjăm acasă. Ne-am adunat toți, nu-i așa ?

GALEA : Cum toți ? Unde-i Carlos ?

NIKOLAI : Toți... afară de Carlos... Nu-i purta de grijă, Galea : cum m-aș îndura să-l uit ? Carlos și Lanțov vor veni mai tîrziu. Nu s-a putut altfel. Trebuie să chibzuim fără ei. Carlos e un nătărău. Trebuie să-l prelucrăm și să-i filtrăm creierii. Cu Lanțov, problema e mai complicată.

GALEA : Complicată ? Eu nu știu nimic.

SEVA *(aspru și răspicat)* : Lanțov s-a situat în afara brigăzii.

NIKOLAI : Spune mai departe.

SEVA : Mi se pare că am spus tot.

NIKOLAI : Ai rostit un cuvînt greu: în afară ! Tatăl meu a fost țăran. L-am iubit fiindcă era un părinte bun și m-a învățat adevărul vieții. Eram copil pe vremea cînd un tovarăș de la raion a strigat într-o ședință că tata s-a situat în afara colhozului. Iar eu sufeream și mă frămîntam, fiindcă știam că tata nu făcuse nici un rău. Acum, tata nu mai e în viață, dar vedeți, eu n-am uitat... De aceea, dă-mi voie, Seva, să te întreb, cum înțelegi vorbele tale : Lanțov s-a situat în afara brigăzii, sau vrem noi să-l dăm afară ?

SEVA : O să spui acum că ne-am apucat să-l prigonim pe sărmanul Maxim Lanțov.

NIKOLAI : Aș vrea să înțeleg lămurit, unde-i buba ?

SEVA : Ce-ai avea de înțeles aici și ce-ar mai fi de discutat ? Lanțov părăsește uzina — iar cît despre brigada ta, îl doare în cot ! Tu îți amintești de taică-tău și ne povestești amintiri din copilărie. Mi-e mai mare ciuda să te ascult ! Ar fi putut să plece într-o altă uzină — mă rog, multe se întîmplă... Dar așa ? Nu i s-a dat locuință într-un bloc nou, iar dumnealui, membru al brigăzii de muncă comuniste, își pierde instantaneu avîntul în lupta pentru comunism ! Cum, adică ? Vreți să spuneți că nu-i așa ? Cunoaștem noi entuziaști de-al d-ăștia ! Toată secția vorbește despre cazul tovarășului Lanțov, numai Nikolai al nostru nu vrea să priceapă nimic... atîta e de naiv !

NIKOLAI : Naiv e cel care privește viața copilărește. Nu-mi place să fiu prieten cu cei care sînt prea bănuitori... Exagerat de bănuitori... N-am intrat în sufletul lui Lanțov și nu știu ce se petrece în sufletul

www.cimec.ro

lui. Şi mie mi-au spus mulţi : Lanţov s-a aciuat la voi din interes. Iar dacă stăm să judecăm drept, într-adevăr aşa pare să fie. E însurat, are doi copii, şi stau cu toţii într-o cămăruţă, mică de n-ai unde să întinzi mîna. Şi Lanţov, nu vreau să spun că e ahtiat după bani, dar dreptul lui ştie să şi-l apere. Ceva îmi spune şi mie că spera să primească o locuinţă.

SEVA : Şi bine îţi spune.

NIKOLAI *(se aprinde)* : Dacă-i aşa, atunci să-i bănuim pe toţi. Care din noi stă în palate ? Seva, tu eşti cel dintîi pe care-l pot bănui. Barăcile „Sahalinului" nu sînt un cuib potrivit pentru culcuşul fericirii personale. Aş putea zice că şi tu ai intrat în brigadă cu gînd de căpătuială. Nu m-aş mira dacă s-ar vorbi şi despre mine că vreau să fac carieră... Atunci, ce sîntem noi? O cocină de porci ? Nici nu s-ar putea spune altfel : porcul n-are nimic sfînt. Dar nu sînt în stare, totuşi, să cred că Lanţov urmăreşte numai un interes personal. Mă doare sufletul cînd aud vorbindu-se astfel. Dacă e adevărat, n-am să-i mai întind mîna ! Atunci o să spun şi eu că s-a situat în afara brigăzii. Eu nu ştiu cu ce gînduri a venit Lanţov la noi... Nu ştiu.

GALEA : Te rog să-mi spui, Kolea, tu nu crezi că bănuielile se pot adeveri ? Nu crezi în intuiţie ?

NIKOLAI : Ba cred. Dar dacă voi ar trebui să hotărîţi ca Lanţov să fie împuşcat, aţi face-o cu inimă uşoară ? V-ar încredinţa intuiţia voastră că n-aţi greşit ?

TOLEA : Hop şi tu acum : să fie împuşcat !

NIKOLAI : Dar să-l excludem din brigadă ? Să-l punem în afară ?

SEVA : Aoleu, ce pisălog ! Tu eşti în stare să scoţi sufletul din om, mă Kolea. Nu vrei să pricepi că el singur a ieşit din brigadă ? De cîte ori nu ţi-am spus ? Singur, din propria lui iniţiativă şi din propria lui voinţă. Il doare în cot de tine. Şi-a dat demisia ! Şi nu se fereşte să spună că şi-a dat demisia fiindcă se consideră nedreptăţit.

TOŢI : E limpede... Ce să mai discutăm ! Seva are dreptate. Ajunge. Vrea să plece — să plece. Drum bun şi călătorie sprîncenată !

NIKOLAI *(apăsat)* : Nu !

SEVA : Nu şi iar nu, ce tip încăpăţînat !

NIKOLAI : Lanţov nu trebuie să plece.

GALEA : Nu trebuie, dar pleacă. Ce putem să facem ?

NIKOLAI : Ce să facem ? Să-l rugăm... să stăruim... Multe putem face. Iar dacă într-adevăr îl doare în cot, să ne despărţim. O să vorbesc cu Lanţov — şi categoric — pe această linie. În ceea ce priveşte sufletul... nu mă amestec. Admit ce spuneţi voi că s-a lăsat stăpînit de interese meschine... Să-l lăsăm să ajungă singur la concluzia că egoismul e o atitudine ruşinoasă. Noi să nu-i spunem nici un cuvînt.

SEVA : Mie, unul, mărturisesc sincer, toată această discuţie mi-a zdruncinat creierii... Dar dacă Nikolai Bureatov stăruie, eu mă supun. Şi cu Carlos cum rămîne ? Nici ăstuia să nu-i spunem nici un cuvînt, aşteptînd să tragă singur concluzia ?

NIKOLAI *(vesel)* : Nu. Don Carlos trebuie prelucrat.

GALEA : E cineva la uşă. Ei sînt.

NIKOLAI : Să înceapă „cîntecul", prietenul său, Tolea Babuşkin.

(Intră don Carlos şi Lanţov. Mai tîrziu, Maria Mihailovna.)

LANŢOV : La drept vorbind, n-am venit decît pentru cîteva minute, ca să-mi iau rămas bun. Cu cine nu m-am văzut ? Salutare, băieţi ! *(Se uită de jur-împrejur.)* Dar ştiţi că e simpatic aici la voi ?

NIKOLAI *(vorbind rar)* : Eşti atît de grăbit să-ţi iei rămas bun ?

LANŢOV : Putem să mai stăm puţin împreună.

NIKOLAI *(privindu-l în ochi)* : Nu trebuie să te grăbeşti.

DON CARLOS *(cîntă)* : „Vom cînta şi vom rîde, copii, în iureşul luptei şi-al muncii..."

SEVA *(aspru)* : Încetează !

TOLEA *(în şoaptă)* : Ce grosolănie !

DON CARLOS : Cîntatul e oprit ? De ce n-aţi pus un anunţ ?

TOLEA *(către Carlos)* : Nu-i nevoie de anunţ, tu eşti deştept şi pricepi singur situaţia.

DON CARLOS : Aiurea ! Nu pricep nimic.

SEVA : Ajunge. Orăcăi ca o broască-n baltă.

DON CARLOS : Asemenea expresii nici nu le iau în seamă.

GALEA : Înscrieţi-vă la cuvînt. Cine conduce şedinţa ?

NIKOLAI : Nu sîntem în şedinţă. Nu face nimeni nici un raport şi nici

www.cimec.ro

discuții pe marginea lui nu vor fi. Sîntem în familie. Să ne sfătuim ce-i de făcut, fiindcă avem în familia noastră... un monstru. Nu exagerez: un monstru! Vă rog să vă spuneți părerea despre acest monstru.

DON CARLOS: A, ne jucăm de-a tribunalul? Hai, dați-i drumul! Trăiască Justiția!

GALEA *(nu se poate stăpîni și e gata să plîngă)*: Ești un idiot!

TOLEA *(cu un ton de reproș)*: Galea...

GALEA: Ce sînt eu de vină dacă face pe tîmpitul... Uitați-vă la el, ce mutră! N-are și el un obraz ca toți oamenii?

LANȚOV *(întrebător, cu o nuanță de nedumerire)*: Asta e un consiliu de familie?

TOLEA: Galea ține la Carlos... și ea... suferă...

GALEA: Ce vrei să spui cu asta?

NIKOLAI: Nu e jignitor că suferi din cauza lui. E frumos cînd vrei să suferi pentru un alt om. Dar pe el, cît îl privesc oare suferințele tale?

DON CARLOS: Aoleu! Asta nu mai e viață. *(Către Nikolai)* Ne-ai spus să avem o atitudine comunistă față de uzină..., să luptăm împotriva birocratismului, a indiferenței... Și care e realitatea? Realitatea e că eu sînt nefericit. Cineva suferă din cauza mea? Cine? N-am băgat de seamă.

NIKOLAI: Toți suferim din pricina ta.

DON CARLOS *(sincer)*: Băieți, eu mi-am primit porția. Caricatura a fost văzută de secția întreagă. E insuportabil! Mai bine aș fi stat la închisoare cincisprezece zile... sau chiar un an. E insuportabil, vă jur. Pînă și tovarășa care mătură birourile, o fetișcană de-o șchioapă... rîdea în pumni... Iar muncitorii bătrîni... A fost un chin îngrozitor. Am crezut că e destul, dar văd că nu vă ajunge. Vreți să mă excludeți? Poftim, nu mai stați pe gînduri, distrugeți-mi viața cu totul!

TOLEA *(indispus)*: Ședința noastră a luat-o razna.

NIKOLAI: Încă o dată vă spun că nu ținem nici o ședință. Lanțov, care nu e prost, și-a dat seama de la început că discutăm ca într-o familie. Ticălosul acesta e membru al brigăzii noastre și...

GALEA: De ce-i spui așa, Nikolai?

NIKOLAI: Dar tu? Nu l-ai făcut idiot?

GALEA: Eu i-am spus-o din inimă.

NIKOLAI: Dar ce, eu vorbesc din ficați? Să-l ascultăm pe Tolea. Văd că arde de nerăbdare să ia cuvîntul. Vorbește, Tolea.

TOLEA *(vorbește cu greutate, se cunoaște că n-are experiență)*: Ar fi într-adevăr foarte bine dacă am alcătui laolaltă, toți, o singură familie. Don Carlos e un băiat excepțional... puțin cam aiurit și foarte... comic din fire... dar excepțional. În privința calificării lui nu pot să existe două păreri. Să spună Maxim...

LANȚOV: Am să spun. Are mîini de adevărat maistru.

SEVA: Asta o știm! *(Către Tolea)* Acum, explică-ne tu, de ce e „excepțional".

TOLEA: N-aș putea să vă explic. Eu nu mă pricep să dau referințe. Atît pot să spun: e un tovarăș cinstit. Muncește. Gîndește. Ce, e puțin? Dar încolo? Nepăsător și mulțumit de sine. Flecar. În afară de firmele „Frizerie" și „Comaliment" n-a citit în viața lui nimic.

NIKOLAI: Unde vrei să ajungi, Tolea?

TOLEA: E influențat de foștii lui prieteni.

SEVA: Săracu' băiețaș, lipsit de apărare...

TOLEA: Lasă-astea. Nu știu ce putere au asupra lui, dar îi stăpînesc voința.

MARIA MIHAILOVNA *(pe neașteptate)*: Nu înțeleg nimic... Mi se pare că visez.

TOLEA: Viața, măi băieți, nu-i organizată cum am dori-o noi.

NIKOLAI *(cu blîndețe)*: Just, Tolea. Tu ești un om foarte cumsecade. Dar prietenul tău ne-a azvîrlit o vorbă: luptați împotriva birocraților, împotriva indiferenței, dar de mine să nu vă atingeți! Iar dacă nu vă sînt pe plac, n-aveți decît să mă excludeți. Să fie, oare, prietenii cei vechi mai tari decît cei noi? El se mai simte încă atras de ei, dar pînă la urmă tot noi vom birui. N-o să te dăm! Ei sînt zăpada anilor trecuți, noi sîntem primăvara! Noi sîntem oamenii viitorului, oamenii cosmosului, oamenii comunismului mondial. Înțelege odată acest lucru, Carlos, Carp, sau cum naiba îți mai zice! Dușma-

www.cimec.ro

nul cel mai teribil al tineretului e votca. Votca dă naștere indiferenței față de uzină, față de prietenii cei mai apropiați, față de tine însuți. Crede-mă. Tu știi foarte bine cum se distruge omul și cum moartea sufletească începe cu mult înainte de moartea fizică.

MARIA MIHAILOVNA *(rău impresionată, aproape indignată)*: Ce aiureală! Pe cine or fi vrînd să ducă? Vor fi organizat tot circul ăsta numai pentru mine?

GALEA *(enervată)*: Nu înțeleg. Ce vrei să spui?

MARIA MIHAILOVNA: Vreau să spun că vă pierdeți vremea degeaba jucînd teatru pentru mine. Ca niște băieți de la uzină să vorbească așa ca voi, să știu că mor și nu vă cred. De-aici o să plecați cu toții la bufet!

NIKOLAI: Ai ghicit. Și acum, vezi-ți de treaba dumitale și lasă-ne să jucăm teatru.

MARIA MIHAILOVNA: Nici n-am de gînd să mai rămîn. Doamne, Doamne! Ce aiureală! Multe am mai auzit eu, și de tot felul, între acești pereți, dar așa ceva n-am mai pomenit. Oho! Dați-i înainte! Se vede că vă iese ceva de-aci....

SEVA *(către Carlos)*: Vezi cum ne judecă oamenii simpli?

DON CARLOS: Vrei să mă calci în picioare, definitiv? Poftim, calcă-mă!

SEVA: Ai tu pe lume ceva scump? La care ții?

DON CARLOS: Să nu mă goniți că se întîmplă o nenorocire!

GALEA *(cu disperare)*: Ce spune? Ce spune?

TOLEA: Ei, ce-ați hotărît?

SEVA: Nu: „ați" hotărît, „vom" hotărî. Cînd ai să pricepi odată?

IURA CEL ALB: Eu pe Carlos nu-l calc în picioare.

NIKOLAI: Galea, treci la pian. Mi se pare că te pricepi.

DON CARLOS: Nikolai, tu ești un om. Cum spunea Gorki: „ce mîndru sună acest cuvînt".

LANȚOV: Dar cu mine cum rămîne? Dați-mi voie să vă spun măcar două cuvinte de despărțire.

NIKOLAI *(către Galea)*: Ai găsit o melodie?

GALEA *(la pian)*: Am găsit.

NIKOLAI: De unde e?

GALEA: De nicăieri. E o improvizație.

DON CARLOS *(în șoaptă)*: Băieți, mă auziți? Vreau să-mi schimb numele. Ce ziceți: Alfred, merge?

TOLEA: Nu fi caraghios! Ai un nume, poartă-l sănătos.

DON CARLOS: Carp! E o nenorocire. Rîd fetele de mine. Carp. Crap... nume de pește, parcă aș trăi în iaz. Crap. Ciortocrap! — așa mă strigă. Nu-i frumos.

NIKOLAI: Atunci, ia-ți numele de Ivan.

DON CARLOS: Friedrich, nu e bine?

SEVA: Ce-are ăsta de-și ia tot nume de regi?

DON CARLOS: Sau dacă, de pildă, mi-aș schimba numele din Carp în Carmen? Ce ziceți?

TOLEA: Ai căpiat? Carmen — e femeie... o țigancă spaniolă din opera cu același nume... Parcă umblai pe la teatru, după cîte știu...

LANȚOV: E plăcut aici la voi, dar a sosit vremea să mergem.

NIKOLAI: Uite ce-i, Maxim Lanțov, tu n-ai dreptul să părăsești uzina.

LANȚOV: Unde mă aflu aici? La administrația uzinei? Nu văd pe nimeni din conducere.

SEVA: Părerea brigadierului nu te interesează, nu-i așa? Nici cald, nici rece.

LANȚOV: Nu vezi cum pune problema? Parcă el ar conduce uzina.

SEVA: El ți-a arătat părerea noastră. Și e bine cînd părerea muncitorilor coincide cu părerea conducerii.

LANȚOV: Las-o mai domol. Prea stărui: părerea noastră, părerea muncitorilor...

SEVA: Stărui. E părerea brigăzii din care faci parte. Sau ne-am înșelat? Poate că nici n-ai făcut vreodată parte din brigada noastră?

GALEA: Seva, cît ești de brutal! Cum n-a făcut parte?

SEVA: Interesant. Eu sînt cel brutal? El dezertează de la uzină, trădează brigada, și tu mă condamni pe mine, care i-o spun!

TOLEA: Seva, ești prea...

SEVA: Nu sînt prea.

TOLEA: Ba da. Ești foarte...

SEVA: Nu sînt deloc foarte. Uzina lucrează în momentul acesta la o comandă științifică în folosul patriei. Nu știu, poate e de-o importanță cosmică! Lanțov sudează piese de mare precizie și știe bine că nu poate fi lesne înlocuit. El e un maistru de mare clasă... Dar de ce să mai intrăm în amănunte? Spun

www.cimec.ro

încă o dată : e o dezertare ! „Șapte ani în trei ani !“ „Șapte ani în cinci ani !“ Cu asemenea apucături n-o să îndeplinim septenalul nici în douăzeci și cinci de ani. Sînt brutal, nu-i așa ? Sînt prea și sînt foarte. Dar el cum se poartă, cînd fără să spună un cuvînt — și fără să aibă nici un motiv — pleacă din brigada noastră, care l-a îmbrățișat prietenește ?... Dacă-i așa, cale bună, tovarășe cetățean ! Dar eu îți însemn pe frunte cu sînge acest cuvînt, care nu se va șterge : dezertor !

LANȚOV *(plecînd)* : Dezertor... și încă mai ce ? Trădător, poate ? Adio ! *(Tăcere.)* Spuneți că îmi sînteți prieteni. Hm ! Știți voi în ce condiții locuiește prietenul vostru ? *(Se oprește.)*

TOLEA : Maxim, de ce vorbești astfel ? Tu știi foarte bine că nu ți-a venit rîndul. Iar cei care au primit apartamente noi locuiau mai rău decît tine. Știi doar !

LANȚOV : Fiecare își cunoaște necazurile lui și suferă pentru el însuși.

NIKOLAI : Fiecare pentru sine și Dumnezeu pentru toți. Iată că ies la iveală ideile vechi. Dacă vrei, îți arăt pasajul din Lenin. Chiar azi l-am citit.

LANȚOV : Nu e nevoie. Mi-a scăpat o vorbă, fără să vreau.

NIKOLAI : Nu ți se pare că ți se întîmplă cam des ?

LANȚOV *(cu interes)* : Și cum o să-l scărmănați pe ăsta... pe Carlos ?

DON CARLOS : Te rog ! Nu mai sînt Carlos, pe mine mă cheamă Carp... Provizoriu, pînă îmi găsesc alt nume. Dar tu, Maxim, nu ești don Carlos. Tu ești tu și eu sînt eu. Nu semănăm nici pe departe. Eu, în brigadă, m-am silit să merg după tine și aș fi dorit să pot să te urmez și pe linia morală. Tu ai obiceiul să te vezi numai pe tine. Păcat !

LANȚOV : Și tu ? Și tu mă foarfeci ?

SEVA : El a ridicat o problemă importantă.

NIKOLAI : Cugetă asupra ei, Maxim. Material ai destul.

LANȚOV : Voi sînteți oameni cinstiți, recunosc.

SEVA : Dar ține minte bine : nimeni nu te roagă.

GALEA : Ba da, te roagă.

SEVA : Asta ce mai e ?

GALEA : Eu te rog. Maxim, gîndește-te că brigada noastră e tînără, nu stă încă destul de solid pe picioarele ei... Gîndește-te ce lovitură ne dai.

LANȚOV : Asta-i culmea ! Altceva n-aveți să spuneți ? Haide, dați-i drumul, pînă la capăt... Ce așteptați ?

NIKOLAI : Mai mult nu mai avem ce spune și nu mai e nimic de spus.

LANȚOV : Voi sînteți oameni cinstiți. O să mă mai gîndesc. După lege trebuie să mai lucrez la uzină o săptămînă. Da... Grea sarcină ați luat pe umerii voștri... îngrozitor de grea. *(Pleacă.)*

SEVA : S-a lipit de noi, ticălosul ! Ne vorbește despre greutăți, iar ochii lui au priviri de tîrfă !

NIKOLAI *(pe gînduri)* : Uite așa se frămîntau și cei din Leningrad. Chiar cei mai buni dintre ei. Exact. Și simt că în clipa aceasta, undeva, alți prieteni, cum sîntem noi, luptă cu aceleași probleme, conștienți că au ales o cale grea. E lesne să-l numim trădător pe Lanțov... dar el ce-a făcut ? Același lucru pe care îl fac numeroși oameni în fiecare zi. Aceasta se cheamă la noi : să te „aranjezi“. Înțelegeți că noi cerem extrem de mult de la om. Și lui îi vine greu. Noi sîntem doar constructorii comunismului. Și ne așteaptă o operă măreață... Bineînțeles, dacă vrem să facem cu adevărat comunism — nu rapoarte ! Și dacă e vorba să mărturisim cinstit, noi încă...

SEVA *(îl întrerupe brutal)* : Brigada noastră atîrnă de-un fir de păr... și încă de unul foarte subțire... Asta e !

NIKOLAI : Da...

(Decorul neschimbat)

LENIN, NIKOLAI

Lenin stă, așa cum îl prezintă cunoscutele fotografii : fără palton, cu șapcă, ținînd mîinile în buzunare. Pe față are un zîmbet vesel, puțin șiret. Așa e și Nikolai. Numai puțin mai visător.

NIKOLAI : „Cu mulțime de treburi,
furnicar de-ntîmplări,
Ziua trecu,
amurgind pe-ndelete.
Stăm singuri în toată odaia,
eu
și cu Lenin,
Fotografie pe albul perete...“

www.cimec.ro

Tovarăşe Lenin, eu nu sînt Vladimir Maiakovski, dar simt că aş putea să scriu şi eu versuri. Nu-i nimic ciudat în asta. Voi povesti şi eu altora cum am stat de vorbă, în minte, cu Ilici.

LENIN *(foarte vesel şi simplu)*: Nu-i nimic ciudat. Şi eu, în tinereţe, discutam în gînd... fireşte că nu cu Lenin, ci cu alţii care pe-atunci mă pasionau. Îţi face plăcere? Atunci, hai să vorbim.

NIKOLAI: Aş vrea să vă spun...

LENIN: Foarte bine. Spune.

NIKOLAI: Mi-e cam teamă. Pentru unii, Lenin înseamnă ştiinţă, volume întregi... o lume a ideilor. Pentru alţii, ceva ce nu se poate exprima în cuvinte... totdeauna viu, totdeauna nou... Nu mă credeţi? Sună pompos ca un discurs? Dar e adevărul adevărat şi e atît de înalt, încît nu se poate ajunge pînă la el... ca la un astru viu plutind peste veşnicie.

LENIN: Nici un fel de astru. Nu trebuie! Viu? Lasă-l să fie. E bine să trăiască. Dar aştri, nu! Nu-i nevoie de aştri. Dezbară-te de umilinţă. Pe vremea cînd lumina culturii nu îmbrăţişase încă pămîntul şi scrierea nu era cunoscută decît unui grup restrîns de aleşi, oamenii simpli li se închinau acestora ca unor zei, numindu-i înţelepţi şi proroci.

NIKOLAI: Tovarăşe Lenin, dar dumneavoastră n-aţi fost proroc? Uneori mi se pare că, atunci cînd aţi scris despre primul subotnic, v-aţi gîndit la mine.

LENIN: Poate că într-adevăr m-am gîndit... şi la dumneata m-am gîndit... desigur că m-am gîndit, căci priveam în faţa mea viitorul. Profeţii scot însă din capul lor fel de fel de născociri meşteşugite şi le înfăşoară în mister şi alegorie. Eu pun mai presus de toate munca maselor — şi numai de aici decurg prevederile pentru ziua de mîine. Ca să nu dai greş, îţi trebuie două însuşiri. Prima: să crezi în clasa muncitoare; a doua: să cunoşti învăţătura despre clasa muncitoare.

NIKOLAI *(sacadat şi fără prea mult curaj)*: Clasa muncitoare... să nu fiţi supărat pe mine... e cîteodată de neînţeles...

LENIN *(îi mijesc ochii)*: Fiindcă nu trăieşte aşa cum am vrea noi, eu şi dumneata? Aşa-i?

NIKOLAI *(caută cuvintele)*: E puţin filistinism... e lipsă de cultură... şi uneori cam prea multă votcă în viaţa noastră.

LENIN *(cu pasiune)*: Dar această clasă muncitoare rusă, de neînţeles, ea a apărat istoria universală să nu se prăbuşească în prăpastie. Lasă basmele vechi, tinere. Socialiştii, să le spunem, culţi, ne-au învinuit totdeauna că am organizat revoluţia comunistă într-o ţară incultă. Da, mai e votcă, murdărie, incultură... Şi toate acestea nu pot să dispară ca prin farmec, fiindcă aşa vrem noi. Nu uita că şi războiul îl aruncă pe om cu ani în urmă. Toate acestea sînt adevărate, dar proletariatul rus va rămîne cel mai înaintat proletariat din lume şi nici un fel de filistinism nu-l ameninţă. Da, da, dumneata vorbeşti cu sfiiciune, poţi să vorbeşti şi cu mai mult curaj, şi totuşi, indiferent de ceea ce vei vedea în viaţă rău, înspăimîntător chiar, să nu te îndoieşti niciodată de clasa muncitoare rusă. E tot ce-a creat mai bun omenirea în dezvoltarea ei milenară.

NIKOLAI *(ca pentru sine)*: Numai Lenin poate vorbi astfel.

LENIN *(ca şi cum şi-ar aminti)*: Iar Lenin, după cît îmi aduc aminte, vorbea la fel ca tine în cei mai întunecaţi ani ai trecutului, cînd proletariatul rus credea în cuvîntul unor filistini ca menşevicii. Nici atunci, închipuieşte-ţi, nu se temea de filistinism.

NIKOLAI: El e Lenin... geniul lumii. Iar noi, ce rost mai avem? Poate că nici nu sînt necesare brigăzile noastre de orientare comunistă?

LENIN *(vesel şi simplu)*: Ba da, sînt necesare.

NIKOLAI *(cu o nuanţă chinuită în glas)*: Eu nu sînt singurul care gîndesc aşa. Dacă clasa noastră muncitoare e atît de măreaţă, atît de înaintată, ce nevoie are de toate frămîntările noastre?

LENIN: Iartă-mă. Clasa muncitoare e măreaţă, dar înăuntrul ei se des-

www.cimec.ro

fățoară viața. Liniștea e vestitoarea morții. Voi, cu „frămîntările" voastre, sînteți rodul cel mai proaspăt și mai minunat pe care l-a dat proletariatul uzinelor, după subotnicele comunismului de război. Să ții minte!

NIKOLAI *(cu avînt)*: Dragul nostru Vladimir Ilici, dacă ați ști cîte ironii se fac la adresa noastră! Și noi îi scoatem din sărite pe mulți... Și parcă nu-ți vine la îndemînă să te plîngi... Ne destăinuim numai dumneavoastră, și asta... în gînd.

LENIN *(cu aceeași pasiune)*: Să nu te plîngi nimănui. Nici lui Lenin... nici secretarului comitetului raional de partid. Trebuie să te deprinzi să te aperi singur. Cînd zburau pietrele deasupra capetelor noastre, nu ne-am dus să ne plîngem nimănui. E un lucru jalnic și dezgustător. Ce fel de luptători politici ați mai fi?

NIKOLAI *(uimit)*: Ce simplu! Nu m-am gîndit niciodată. Ne obișnuisem să trăim sub o aripă ocrotitoare.

LENIN: Exact. Sub aripa... comitetului de partid, a comitetului raional, a Comitetului Central... Trebuie să răzbiți și singuri, pentru ca oamenii să vă stimeze.

NIKOLAI *(cu admirație)*: Cîtă dreptate aveți! Și cît de multă politică e în viață!

LENIN *(cu un zîmbet)*: Dar dumneata cum gîndeai, tinere? Numai proștii cred că pot să trăiască în afara politicii.

NIKOLAI: Dumneavoastră, desigur, nu-l cunoașteți pe don Carlos!

LENIN *(se înveselește)*: Ei, asta-i bună! Acest prinț spaniol a trăit într-un alt secol. Ce-i cu el?

NIKOLAI: Nu-i nici un prinț, e un băiat de-al nostru, de la uzină. E o ființă josnică.

LENIN: Josnică? Și pentru ce?

NIKOLAI: Îi place băutura. Are ieșiri nepermise. De curînd l-a vopsit cu scrum de dop ars pe prietenul său, în somn.

LENIN: În somn?

NIKOLAI: L-a făcut ca pe-un negru și prietenul lui n-a observat. A mers cu tramvaiul, prin tot orașul, cu aerul cel mai nevinovat din lume. Vă puteți închipui!

LENIN: Îmi închipui. *(Rîde.)* Îmi închipui foarte bine... *(Rîde.)* Dar n-am nici o soluție. E o problemă dificilă.

NIKOLAI: Uite, dumneavoastră rîdeți. Și mie mi-a venit să rîd. Dar vedeți, așa se dezvoltă huliganismul.

LENIN: Huliganismul se dezvoltă pe baza unui anarhism obtuz, de natură biologică. Asta e altceva. Și dacă vrei să-i ceri un sfat lui Lenin, află că el nu propune niciodată reguli de comportare strîmte, seci, mic-burgheze. Aveți grijă să nu vă jigniți unii pe alții. Să vă respectați. Iată cea mai înaltă regulă de purtare în viață.

NIKOLAI *(uitînd că vorbește cu Lenin)*: Ce să mă fac cu Lanțov?

LENIN: Nu știu.

NIKOLAI: Nici eu nu știu.

LENIN: Nimeni nu știe. *(Cu pasiune.)* Aceasta e cheia caracterului comunist. *(Pierde contactul direct cu Nikolai.)* Nimeni n-a văzut pînă acum comunismul, și noi n-avem pe cine să imităm. Să creezi alte relații între oameni, relații cu adevărat noi — cu adevărat înalte —, și prin fapte, nu cu fraze goale, iată ce înseamnă să făurești caractere comuniste. Ironii, mormăieli îmbufnate și chiar ură, n-au decît să existe. Nu ne-am speriat niciodată și nici acum n-o să ne temem. *(Direct lui Nikolai.)* Acum o sută de ani a trăit în Rusia un om care se gîndea la ceea ce vă frămîntă acum pe voi. Omul acesta se numea Nikolai Cernîșevski...

(Pauză. O izbucnire de muzică, Lenin se retrage încet.)

NIKOLAI *(în liniștea care s-a lăsat)*: Și mi-am luat rămas bun de la Lenin al meu... Mulți vor fi cei care mă vor înțelege...

„Ziua trecu,
amurgind pe-ndelete,
Stăm singuri în toată odaia
eu
și cu Lenin,
Fotografie pe albul perete..."

CORTINA

www.cimec.ro

ACTUL III

TABLOUL 7

Același decor ca în actul I. Din casă ies Serafima și Rodin.

SERAFIMA : Ce faci, plîngi ? Liniștește-te, dragul meu Grigorii Grigorievici. Nu merită. E un fleac de nimic. O să treacă. Cîte nu se întîmplă în viață !

RODIN *(cu un nod în gît)* : Vezi, Serafima, eu cresc flori în grădina mea... aici e o parte din sufletul meu... Și florile mă răsplătesc cu frumusețea și mireasma lor, bucuria vieții ! Cît de recunoscătoare e natura față de dragostea pe care i-o arată omul ! Iar... ființa asta... fata mea... numai că nu m-a scuipat în obraz ! Și ce vorbe mi-a spus... nici nu le-aș putea repeta. Mă urăște ! E îngrozitor, Serafima, e îngrozitor...

SERAFIMA *(cu blîndețe veselă)* : Toate sînt la fel, Grigorii Grigorievici, fetele din ziua de azi. Trăiesc fără credință. Ce, vrei să spui că nu-i așa ? Alocika nu-i nici măcar botezată.

RODIN : De ce n-ai îndrumat-o tu, botezato ! Și eu, care îmi închipuiam că ești evlavioasă și trăiești după poruncile sfinte...

SERAFIMA : Multe mai știi și tu despre poruncile sfinte ! Eu n-o condamn pe Alocika.

RODIN *(șoptește înfiorat)* : E o hoață... Acum îmi dau seama... O hoață.

SERAFIMA *(cu nepăsare)* : Eu n-o învinovățesc. Și nu pricep de ce te zbuciumi atîta.

RODIN *(strigînd)* : Și tu ești o... nici nu mai știu ce ești !

SERAFIMA : Carne lumească și sînge omenesc.

RODIN : Piei din ochii mei ! Să nu te văd !

SERAFIMA : Potolește-te și lasă gălăgia.

RODIN *(fără s-o bage în seamă)* : Credeam că e zgîrcită, ca maică-sa. Dar e altceva la mijloc și nu-s în stare să înțeleg... Nu-s în stare. Aș zice că sînt rămășițele unor năravuri moștenite, dar cum să fie, cînd eu, în toată viața mea, n-am vîndut măcar un nasture ? De unde-s rămășițele astea ? Cine a învățat-o să țină banii furați, în pivniță ? E îngrozitor ! Serafima, e îngrozitor !

SERAFIMA *(insinuant)* : Ba o gonești pe Serafima, ba i te plîngi...

RODIN *(surd)* : Mai bine aș și-o moartă !

SERAFIMA : Dă-ți seama ce spui.

RODIN : Mai bine aș și-o moartă...

SERAFIMA : Unde e acum ?

RODIN : Umblă nu știu pe unde.

SERAFIMA : Poftim ! În loc să ajute fata, s-o sfătuiască ce să facă, dumnealui urlă și scrîșnește, parcă ar fi turbat. Și mai zice că-i e tată.

RODIN : Dar tu știi ce mi-a cerut ?

SERAFIMA : Ce ?

RODIN : Să duc eu banii la uzină și să-i ascund acolo ! Asta o știai ?

SERAFIMA *(rîde)* : O prostuță mică și nimic mai mult !

RODIN : Nu, Serafima, nu-i prostuță, și nici mică nu mai e.

SERAFIMA : Înseamnă că îi e frică.

RODIN : Mult timp o să mai purtăm povara asta ?

SERAFIMA : Ce tot spui acolo ? Care povară ?

RODIN : Lăcomia de bani.

SERAFIMA : Fiecare vrea să trăiască bine.

RODIN : Dar pe ce cale ?

SERAFIMA : Cale ? Care cale ? Alocika n-a omorît pe nimeni. N-a făcut nimănui nici un rău.

RODIN : De la furt la crimă nu-i o distanță prea lungă. Tu, ticăloaso, tu ai nenorocit-o pe Alka, tu !

SERAFIMA : Auzi vorbe : tu, ticăloaso ! *(Brutal și cu dușmănie.)* Bagă de seamă, Grigorii, nu întrece măsura ! Fiica ta, înainte de a mă cunoaște, a fost dată afară din Comsomol. Ea avea socotelile ei, numai că în aceste socoteli nu intra Kolenka ăsta, cu capul plin de comunism...

RODIN : Nikolai e o lumină a lumii.

SERAFIMA *(rîzînd)* : Nu mai spune ! Nu-i cam prea mult ?

RODIN : Fără oameni de felul lui, pămîntul ar fi o vizuină întunecată. Iar eu, ca un nerod, rîdeam de ei, la început. Acum văd ce se întîmplă la mine în casă... Nu-i numai întuneric în vizuină... Sînt șobolani...

SERAFIMA *(din nou calmă)* : Nu vorbi prostii, Grișa. Mi-e silă să te ascult.

www.cimec.ro

RODIN : După tine, toate sînt roua lui Dumnezeu — pînă şi lăturile care ţi se aruncă în obraz.
SERAFIMA : Eu sînt o credincioasă smerită.
RODIN : De tine trebuie să se ferească omul.
SERAFIMA : Mă închin în faţa ta, Grigorii, şi îţi spun încă o dată : hai să plecăm de aici... Să trăim acolo, departe, în căminul meu liniştit şi cucernic.
RODIN : Am văzut eu cît preţuieşte cucernicia ta !
SERAFIMA *(fără să-l asculte)* : Aici, Rodin, tu eşti un om cunoscut. Acolo vei fi un cetăţean oarecare. Un an întreg ai să te odihneşti... În mijlocul grădinii cu vişini şi meri... într-o mare de flori.. O să ai linişte şi tihnă... Le meriţi... Ai să te plimbi pe malul Volgăi... Apa e lină, de jur-împrejur iarbă cu mireasmă proaspătă... O luăm cu noi şi pe Alka... văd că trebuie.
RODIN : Momeală, momeală, momeală... Mă uit în ochii tăi...
SERAFIMA : Poţi să spui orice vrei... eu te iubesc. Te iubesc... Te iubesc...
RODIN *(amar)* : Şi fiică-mea mă iubeşte.
SERAFIMA : Linişteşte-te, Grişa. Nu mi-aş fi închipuit să fii atît de... simţitor.
RODIN *(cu tristeţe)* : Se înserează... Uite-aşa cade amurgul... peste toate...
SERAFIMA : La ce te gîndeşti, iubitule ?
RODIN : Nu vorbeam cu tine. Cu tine nu mai am ce vorbi.
SERAFIMA : Cum, n-ai ce vorbi ?
RODIN : Iac-aşa : n-am !
SERAFIMA *(din nou duşmănoasă)* : Se cunoaşte că eşti din partid ! Ai fi în stare să-ţi dai fata, să fie împuşcată. Şi cu mine la fel, într-o clipă, ai terminat !
RODIN : Poate că între noi nici n-a fost un început.
SERAFIMA : Dar acestea ce vorbe sînt, să fie cu iertare ? Eu vin la tine ziua în amiaza mare, toată curtea mă vede.
RODIN : Şi ce vede curtea, dacă nu te superi ? Vede o muiere frumoasă, îmbrăcată în mătăsuri... Eu caut un suflet.
SERAFIMA : Suflet ? Tu vorbeşti de suflet, fiară ? Ieri mă pierdeai din ochi, şi astăzi eşti de piatră. Ai să mori singur, ca un cîine, aici în vizuina ta... Eu ţi-o spun. O clipă n-aş mai rămîne lîngă tine, dacă n-ar fi Alka... De mila ei... s-o salvez... altminteri, va pieri...
RODIN : Las-o, că nu piere. Uite-o. E veselă.

(Intră Alocika.)

SERAFIMA : Vorbeşte ! Ce-i cu tine? Ce s-a mai întîmplat ?
ALOCIKA : Să plece tata.
SERAFIMA : Nu-l mai aţîţa şi tu... ah, ce oameni ! În loc să stea uniţi în asemenea clipe, ei...

(Rodin iese în curte.)

ALOCIKA *(cu duşmănie, în urma lui)* : Tată... Să trăieşti cît mai departe de asemenea taţi !
SERAFIMA : Te rog să te potoleşti, nu mai căuta pricină de ceartă. Spune : cum e ?
ALOCIKA : Nu-i nici un motiv de îngrijorare. Am scăpat. Va trebui să plec cît mai degrabă în concediu. Magazinul nostru e în inventar. Ai înţeles ? Banii o să ţi-i las ţie pentru cîtva timp.
SERAFIMA : Bună idee. Am să-i ascund bine. Unde vrei să pleci ?
ALOCIKA : Să mă mai gîndesc.
SERAFIMA : Nu te pripi. O să chibzuim amîndouă. Tatălui tău să-i spui că ai primit un bilet la odihnă şi pleci în concediu.
ALOCIKA : Pentru mine, cuvîntul tată nu mai are nici un înţeles. *(Intră Rodin. Pînă la sfîrşitul acestei scene nu-şi îndreaptă privirea spre Alocika, nici măcar o dată. Alocika, către tatăl ei)* Plec... în curînd, în concediu... Adresa n-o ştiu încă... Te rog, te implor, să nu-i spui nici un cuvînt lui Nikolai despre cele ce s-au petrecut.
SERAFIMA : Deşteaptă fată.
ALOCIKA : Poţi să te porţi rău cu mine... am să rabd... Dar lui Nikolai să nu-i spui nimic... Dacă renunţă la mine... mă otrăvesc. Nu joc teatru, nu-mi arde acum de vorbe mari.
SERAFIMA : Te înţeleg. Deşteaptă fată.
RODIN *(pe gînduri, se adresează Serafimei)* : Uite ce e : spune-i să ducă banii la bancă.
SERAFIMA : Banii ? Cine să-i ducă ? Ea ?
RODIN : Am vorbit foarte limpede : ea.
SERAFIMA : Care bani ?
RODIN : Ştie ea care. Să-i ducă la bancă. Să spună că regretă ce-a făcut. Atunci, am s-o iert.

www.cimec.ro

ALOCIKA : Ce spune ? A înnebunit ?
RODIN : Dacă nu face așa, să uite că a avut cîndva un tată.
SERAFIMA : Alocika, tu să taci. Nu mai înăspri situația. Nu există nici un fel de bani. Ți s-a năzărit, Grișenka. Totul e limpede și cinstit. Alocika pleacă în concediu.
RODIN : Să plece și să nu se mai întoarcă. Nu împart casa mea cu un om necinstit. Iar tu, femeia lui Dumnezeu, du-te după ea.
SERAFIMA : Am ajuns la capătul răbdării ! Alocika, du-te și strînge-ți lucrurile. Lumea e mare. Iar tu ai să rămîi singur... singur pe lume.

TABLOUL 8

Un restaurant în aer liber, într-un parc. La o masă, în primul plan, Lanțov, Marta, Alena. Alături, la o altă masă, Omul cu șapcă.

LANȚOV *(curtenitor pînă la duioșie)* : Martocika, nu mai dorești o înghețată ?
MARTA : Mulțumesc. A fost acră.
ALENA : Mamă, dar...
MARTA *(cu glasul puțin cîntat)* : Hai, spune acum că mama ta e o mincinoasă... Spune !
LANȚOV : Dacă e acră, e acră. Nu vă mai certați.
ALENA : De ce să spună, tată ? Înghețata e foarte bună.
MARTA : Hai, spune că mama ta minte, că mama ta e o femeie arțăgoasă...

(Omul cu șapcă se ridică.)

OMUL CU ȘAPCĂ *(începe să cînte)* : „De-aș fi avut eu munți de aur și rîuri-rîuri de vin bun". *(Către Marta)* Ce e ? Gur-r-ra ! *(Își lasă capul pe braț și tace.)*
MARTA *(către Lanțov)* : Max, unde ne-ai adus ?
LANȚOV : Te-am rugat de-o mie de ori : nu-mi mai spune Max. Cum, unde v-am adus ? La restaurantul din parcul nostru, unde venim în fiecare sîmbătă.
MARTA : Nu e restaurant, e o speluncă ! *(Către Alena)* Haide, mănîncă înghețata mai repede.
ALENA : E rece...
MARTA : Ce sînt fasoanele astea ? N-ai să răcești.
LANȚOV : Fetiței îi place aici. Grădină, aer curat, muzică.
MARTA : N-aud nici un fel de muzică.
LANȚOV : Martocika, nu mi-ai spus încă ce impresie ți-a făcut noua noastră locuință.
MARTA : Nici o impresie.
LANȚOV : Ei, asta-i bună ! Ce spui, Alena ?
ALENA : Mămico, locuința e minunată... E încăpătoare... are soare...
MARTA : Tu nu pricepi nimic și ar fi bine să taci. Tatăl tău a plecat în mod rușinos de la o uzină renumită, ca să treacă la o biată fabricuță de macaroane.
LANȚOV : Ei, asta-i culmea !
ALENA : Bine, mamă, dar tu singură i-ai bătut capul tatii să plece de la uzină la fabrica de macaroane. Iartă-mă, dar acesta e adevărul.
MARTA : Tatăl tău s-a făcut de rușine.
LANȚOV *(supărat foc)* : M-am făcut de rușine ? Foarte bine. Renunț la locuință. Rămîn la renumita uzină.
ALENA : Și n-o să ne mai mutăm în noua locuință ? Sînteți niște oameni suciți.
MARTA : Spune, haide, spune !
ALENA : Am spus.
MARTA : Cum, n-o să ne mutăm ? Eu n-am spus că n-o să ne mutăm. Locuință tot o să primim. Tatăl tău, însă, tot s-a făcut de rușine.
LANȚOV *(furios)* : În aceste două săptămîni, maică-ta a reușit să mă aducă pe pragul nebuniei... N-o să primim nimic !
MARTA : Ești într-adevăr un om sucit. Eu nu vreau să spun că te-ai făcut de rușine...
ALENA : Dar bine, mamă, tocmai asta ai spus...
MARTA : N-am spus.
LANȚOV *(enervat)* : Alo ! Plata ? Cît face ? *(Către Marta)* O să rămînem unde sîntem și, dacă vrei să știi, de-acum încolo o să-mi rezolv singur problemele de viață. *(Plătește consumația și se scoală de la masă.)* N-o să primim nici o locuință.
MARTA : Ba da, o să primim !
LANȚOV : N-o să primim nimic.
MARTA : O să primim !
OMUL CU ȘAPCĂ *(se ridică)* : „De-aș fi avut eu munți de aur..." *(Către*

www.cimec.ro

Marta, care trece pe lîngă el) Ce e ? Gur-r-ra ! *(Familia Lanțov a plecat. La masa unde au stat, se așază Alocika, Serafima și Anonimul.)*

ALOCIKA *(către Fata care servește)*: Ce vinuri aveți ?

FATA CARE SERVEȘTE : Madera, Kahetin, Porto !

ALOCIKA : Kahetin... Porto... Mi-e totuna. Dar, te rog, mai repede. *(Către Anonim.)* Tu ce dorești să bei ? Nu te-am întrebat.

ANONIMUL : Nu obișnuiesc. Uneori, ca doctorie, coniac. Nouăzeci de picături înainte de culcare.

SERAFIMA : Spiritual bărbat !

ALOCIKA : El ? Și încă cum ! Ei, și despre ce vorbeam ?

SERAFIMA : Nu vorbeam despre nimic. „Amurgul amurgește și fetele-s la bal, Maruțka-a luat otravă și-acum e la spital..." E un cîntec de pe vremuri.

ALOCIKA : N-am nici o poftă de vin. Am comandat așa... pentru camuflaj.

SERAFIMA : Ce fel de camuflaj ?

ALOCIKA : De cînd ești atît de puțin isteață ?

SERAFIMA : Eu ? Dintotdeauna.

ANONIMUL : N-ar trebui să umblu tocmai acum prin restaurante.

ALOCIKA *(pe un ton grăbit)*: Ascultă, Serafima. Eu nu mai plec în concediu. Să plece el. Înțelegi ?

SERAFIMA : Să plece el.

ALOCIKA : Da. Să plece. Prea voiau să arunce toată vina pe capul Alkăi... Acum se pune însă întrebarea : eu ce mă fac?

SERAFIMA *(cu blîndețe)*: Nu știu, fetițo. Eu mi-am cedat camera unei prietene. Și acum : adio, fără cuvinte ! Peste o jumătate de ceas am plecat.

ALOCIKA : Ia-mă cu tine!

SERAFIMA : Trebuia să ne înțelegem din vreme... Trenul trece pe aici. N-au fost vîndute decît două bilete.

ANONIMUL *(cu simpatie)*: N-o să întîrziați, madam ?

SERAFIMA : Bagajele mele sînt pe peron... cu prietena mea. Trenul nu vine niciodată exact.

ALOCIKA : Nu înțeleg de ce lungim vorba. Avem de discutat lucruri serioase.

SERAFIMA : Să discutăm lucruri serioase. Ce anume ?

ALOCIKA : Serafima, nu face pe proasta.

SERAFIMA : Asta și sînt : o proastă evlavioasă.

ALOCIKA : Ascultă, proastă evlavioasă, banii nu sînt ai mei. Banii trebuie să-i dau acestui cetățean, care, după cum am înțeles, voia să se ascundă în spatele meu. Să-și ia banii pînă la ultima copeică și să plece unde-o vrea. *(Către Anonim.)* E clar ?

ANONIMUL : Nu-i nevoie să mai repeți.

ALOCIKA *(Serafimei)*: Scoate pachetul.

SERAFIMA : Nu înțeleg.

ALOCIKA : Dă-i banii. Nu mie, lui să i-i dai. Tot pachetul, așa cum ți l-am încredințat.

SERAFIMA *(cu nevinovăție, simplu)*: Care pachet ?

ALOCIKA : Banii !

SERAFIMA : Care bani ?

(Pauză.)

ANONIMUL : Piesa e bine înscenată.

ALOCIKA : Nu ești tu Serafima ?

SERAFIMA : Eu sînt, fato, dar n-am primit nici un ban de la tine, nici ieri, nici azi și niciodată. Îngrijește-ți nervii, fato. Mă iei drept alta.

ANONIMUL : Jocul e limpede. V-ați înțeles dinainte.

ALOCIKA *(aproape strigînd)*: Serafima !

ANONIMUL *(alarmat)*: Te rog, nu țipa !

ALOCIKA *(cu glasul sugrumat)*: E o ticăloasă.

ANONIMUL : Teatrul, fără îndoială, e un semn de cultură ; dar mie nu-mi place orice fel de teatru.

ALOCIKA : Ce legătură au toate acestea cu teatrul ?

ANONIMUL : Auzi, ce legătură ?!... V-ați împărțit rolurile și jucați teatru.

ALOCIKA : Și tu ești un ticălos !

ANONIMUL : Vă mulțumesc. Mă jefuiți, și tot eu sînt cel ticălos.

SERAFIMA *(cu un ton plin de considerație)*: Iertați-mă că vă întreb: banii aceștia i-ați primit pentru o invenție ? Sau ați făcut o experiență importantă, ca pilot ? Sînteți poate autor de romane ?

ANONIMUL *(pe-același ton)*: Îmi pare rău că nu ne-am cunoscut mai de mult, madam ! Cu una ca dumneavoastră s-ar putea mînca o pîine bună... *(Către Alocika)* Căci asta... A găsit cui să încredințeze banii ! Stai mai bine acasă, oițo !

www.cimec.ro

(Către Serafima, plecînd) Salutare, madam! Îmi pare rău că nu ne-am cunoscut mai de mult. *(A plecat.)*

ALOCIKA *(în gol)*: A găsit cui să încredinţeze banii... *(Către Serafima)* Sufletul meu ţi l-am încredinţat!

(Fata care serveşte se apropie de masa lor.)

FATA: Unde-i cavalerul vostru?

SERAFIMA: Ce te priveşte?

FATA: Cine plăteşte?

SERAFIMA: Eu plătesc.

ALOCIKA: Ea plăteşte.

SERAFIMA: Ia-ţi banii tăi... şi umblă! *(Fata care serveşte pleacă.)*

ALOCIKA: Ce se întîmplă cu mine? Unde mă aflu?

SERAFIMA: Să nu-ţi fie teamă că o să mă topesc de emoţie. N-o să mă topesc. Adio. Nu fi supărată. Sărută-l pe taică-tău din partea mea. El e un om viu.

ALOCIKA *(o priveşte îndelung, drept în ochi, Serafima nu-i evită privirea)*: N-au nici o importanţă aceste mii... Nu banii, sufletul meu ţi l-am încredinţat.

SERAFIMA *(pe tonul ei obişnuit)*: Nu mi-ai încredinţat nimic. *(Binevoitoare.)* Nu-ţi mai frămînta mintea cu gînduri zadarnice. În Dumnezeu n-ai vrut să crezi... *(pe un ton displăcut)*... şi numai tu ştii pe cine iubeşti. Oameni ca tine, la urma urmelor, n-au de ce să facă umbră pămîntului. Trebuie să sosească trenul. Adio, drăguţo.

ALOCIKA: Acum totul mi se lămureşte. E atît de simplu...

SERAFIMA *(vorbind peste umăr)*: Ce vrei să spui?

ALOCIKA: Să trăieşti printre oameni ca un cîine...

SERAFIMA *(cu nepăsare)*: Aa! Cine te-a pus să fii atît de naivă? Mi se pare că ne-am luat rămas bun... De ce să ne mai răcim gura degeaba... *(Pleacă. Se apropie Fata care serveşte.)*

FATA: Te-au lăsat singură.

ALOCIKA: Bea dumneata cu mine.

FATA: N-am voie. Sînt în producţie.

ALOCIKA: Cu cine aş putea...

FATA *(strigă)*: Jora! Trezeşte-te... E cineva care vrea să bea cu tine.

OMUL CU ŞAPCĂ *(se ridică)*: „De-aş fi avut eu munţi de aur şi rîuri-rîuri de vin bun...“ *(Către Alocika)* Cine? Tu? Hm, merge... Hai să ne distrăm, fetiţo!

TABLOUL 9

La uzină. E dis-de-dimineaţă, ca în tabloul 3.

GALEA, CARLOS.

DON CARLOS: Pe tine, draga mea, nu trebuie să te mai înveţe nimeni. Tu le înţelegi şi le rezolvi pe toate singură. Dar eu... îmi dau seama... că viaţa mea s-a sfîrşit.

GALEA: Ei, asta-i ceva nou.

DON CARLOS: Te-ai pieptănat frumos... ochii îţi strălucesc... Stai. Vreau să te sărut.

GALEA: Ne văd oamenii, Carlos... Mi-e ruşine... *(Îl sărută. Intră Rodin).*

RODIN: Şi eu care credeam că am venit la lucru cel dintîi... Cînd colo, uite... Porumbeii se trezesc mai devreme... păsări matinale! Mi se pare că vă cam sărutaţi?

GALEA: Mă învaţă.

RODIN: Ce te învaţă?

GALEA: Sudura electrică a metalelor.

RODIN: *Von* Carlos, tu de ce taci?

DON CARLOS: Nu e *von*, ci e *don*. *Von* e pe nemţeşte, *don* e pe spaniolеşte.

RODIN: Da, aşa e, spaniolii sînt mai iuţi. Ei, şi a învăţat?

DON CARLOS: E timpul să i se dea şi ei categorie.

RODIN: Mi-a vorbit Nikolai. *(Către Galea)* Să-ţi spun drept, eu crezusem că ai venit la uzină numai pentru stagiul profesional.

GALEA: Just. Pentru stagiu.

RODIN: Şi-apoi, pe-aci ţi-e drumul...

GALEA: Îhî... dar n-a reuşit figura.

RODIN: Îţi place viaţa din uzină?

GALEA: Şi oamenii de-aici îmi plac.

RODIN: Ai dreptate, fata mea. Munca noastră e frumoasă. Cred că în curînd vom ajunge în era atomului. Tot mai multă cultură ne aşteaptă, iar de învăţat — numai să vrei. Just, *don*?

DON CARLOS: Eu tac.

RODIN: Şi de ce, mă rog?

DON CARLOS: Îmi însuşesc părerea.

www.cimec.ro

RODIN : Singurul din brigada noastră pe care îl admir ești tu. Nu te supăra !

DON CARLOS : Mă tem c-o să vă dezamăgesc.

RODIN : Vom vedea, spaniolule. *(Pleacă.)*

DON CARLOS : Simt că mă copleșește urîtul. Ieri, niște prieteni ai mei au plecat departe, la marginea țării. Iar eu, ca un burtă-verde, rămîn aici, în huzur și la căldurică... M-am plictisit ! Prea e multă regulă la noi : asta nu se poate, nici asta nu se poate, ailaltă nici atît... Mă întreb : ce se poate ?

GALEA : Totul se poate, afară de ceea ce nu se poate.

DON CARLOS : Eu vorbesc serios. Trăim o viață artificială... Miciurinistă. Încrucișare între un măr și un castravete. Ai gustat ? Mă trezesc odată cu zorile și mă gîndesc : vax ! Nimic nu-i adevărat !

GALEA : Să bei... e adevărat ?

DON CARLOS : Mai știi ? Taximetristul ăla a observat just : după datina strămoșească !

GALEA : Strămoșii noștri nu construiau comunismul.

DON CARLOS : Galea, tu știi ce-i comunismul ?

GALEA : De unde să știu ? Nu înțeleg ce rost are să-mi pui asemenea întrebări. Lenin a fost, mi se pare, mai deștept decît noi doi — era un geniu — și și-a dăruit viața ca să ne învețe ce e comunismul. Comunismul pentru mine înseamnă oameni ca Nikolai, ca Seva și atîția alții...

DON CARLOS : Hai să plecăm, Galea, departe, la marginea țării...

GALEA : Cu tine plec, dar nu acum; cînd vei fi soțul meu.

DON CARLOS : Și ce ne împiedică ?

GALEA : Ei, Carlos, Carlos... Ai să fii soțul meu cînd te va chema din nou Carp, cînd ai să te întorci la starea ta firească. Natura nu dă naștere la bețivi, la huligani, la flecari...

DON CARLOS : Iar eu sînt toate acestea la un loc ?

GALEA : Medicii folosesc un termen științific : fenomen remanent. Tu ești un fenomen remanent. Bine, bine, nu mai plînge... Consimt. Voi fi a ta... în vecii vecilor. Dar uite-l pe Kolea. Să-l întrebăm pe el dacă ești sau nu copt pentru însurătoare.

DON CARLOS : Nu-l mai întreba, că știu ce-o să răspundă.

GALEA : Să-l întrebăm, totuși.

DON CARLOS : Lasă-l. Știu ce-o să răspundă...

(A intrat Nikolai.)

GALEA : Spune tu, Kolea, crezi că don Carlos ar putea să se însoare?

NIKOLAI : Nu-mi arde de glume.

DON CARLOS : Te-a întrebat foarte serios.

NIKOLAI : Ii răspund și eu, la fel de serios : nu-mi arde de glume. *(Trece mai departe.)*

DON CARLOS : Kolea judecă oamenii după un ideal al lui... E un visător. Întreabă mai bine muritorii de rînd.

GALEA : Poftim ! *(Intră cei trei din „Sahalin".)* Vitejilor din „Sahalin", ia spuneți, e copt don Carlos pentru însurătoare ? *(Cei trei pufnesc în rîs.)*

DON CARLOS : Ce rîdeți, filozofilor?

GALEA : Seva, părerea ta care e ?

SEVA : Dați-mi voie să rîd și eu.

DON CARLOS : E un complot împotriva mea ? Vreți să glumiți, firește. Ce fel de om sînt eu ? Pe dinăuntru, destul de suportabil. Pe dinafară, stau mai prost. Sînt comic. Ce vreți ? Nu mă pot hotărî să urmez o cură de plictiseală. Am destule probleme pe care am de gînd să le ridic în fața viitorului.

SEVA : Dar nu te-ai gîndit niciodată că și viitorul va ridica, în fața ta, probleme ?

DON CARLOS : Știi de cine mă tem, Seva ? De tine ! În prezent, trecut și viitor. Tu ești procurorul meu. Un procuror însărcinat special cu cazul meu ! *(Intră Lanțov și Tolea.)*

NIKOLAI *(aspru și foarte răspicat)* : Prieteni și tovarăși de arme, vă rog să vă așezați în careu. Nu-mi dau bine seama, dar mi se pare că ni s-au cam rărit rîndurile. Da, au ba ? Maxim, mult ai de gînd să-mi calci pe nervi ?

LANȚOV : Pot să dispar.

SEVA *(izbucnind)* : Atunci, dispari !

LANȚOV : Nu se poate fără nervi ?

SEVA : Crezi că numai pe șeful nostru de brigadă l-ai scos din răbdări ?

GALEA : Maxim... nu te supăra.

LANȚOV *(cu greutate, dar prietenește)* : Ei, mama dracului ! Rău m-am încurcat...

DON CARLOS : Auzi, stil !

LANȚOV : Simt că se rupe ceva din mine... eu singur nu mă mai pot

www.cimec.ro

înțelege... *(Către Seva)* Tu urli: dispari! Sevka, greșești. Combinatul alimentar are mare nevoie de mine... Îmi dă locuință imediat.

SEVA: Ia nu mai face pe grozavul, că nu te prinde!

NIKOLAI: Vsevolod, nu trebuie...

LANȚOV: Voi mă judecați. Dar ce pot să fac? Eu vreau să am o casă omenească, să scap din balamucul în care locuiesc acum... Care-i dobitocul care să mă condamne?

NIKOLAI: Bine, Maxim, dar numai pentru a primi o locuință, înțelegi că nu se poate...

LANȚOV: Înțeleg. Judecata ta mă mustră, dar exemplele, de unde să le iau? Unde ai mai văzut pe cineva care nu face totul pentru a primi o locuință peste rînd? Ai noștri de la uzină au căpătat case de mult. M-am înscris și eu în brigadă... echipă de muncă... model! Și fără să-mi dau seama, v-am îndrăgit pe toți... Noi sîntem o națiune sfîntă... curată... E ceva în noi care nu ne lasă... Într-un cuvînt, să se ducă naibii locuința! O să-mi aștept rîndul. *(Apăsat.)* Vă rog să nu mai aud nici un cuvînt pe-această temă, de-acum înainte. *(Încet, cu sentiment.)* Ați dat dovadă de mult suflet față de mine... vă mulțumesc... și nu voi uita. Despre atitudinea plină de grijă față de om se vorbește des... dar în viața de toate zilele e un articol care cam lipsește... Vă mulțumesc... *(Intră Rodin.)*

NIKOLAI *(pe un ton oficial, în care vibrează puțină emoție)*: Grigorii Grigorievici, să-mi dați voie să vă înmînez...

RODIN *(jenat, fără să înțeleagă)*: Stai puțin... veneam să-ți vorbesc într-o chestiune personală... Dar dacă aveți voi altceva, dă-i drumul...

NIKOLAI: Iată. *(Ii dă un dosar voluminos.)* Am lucrat la acest plan din prima zi de la înființarea brigăzii noastre. E planul complet de ridicare a productivității muncii.

RODIN *(privind dosarul)*: Tinerilor, sînt de treizeci de ani la uzină și am ajuns, cred, la ideea cea mai justă: secretul productivității muncii stă în dragostea față de muncă.

SEVA: Dragostea fără realizările care o dovedesc e egală cu zero. De vorbe mari ne-am săturat!

RODIN *(răsfoind dosarul)*: E cam mult și cam complicat.

NIKOLAI: Secolul în care trăim e complicat: electrotehnică, automatizare, calcule...

RODIN: A cui a fost ideea... inițială...? Realizarea, complexului? A cui? A voastră?

NIKOLAI: Am luat-o de la cei din Leningrad. De la brigada lui Mișa Romașov.

RODIN: Mișa? Ăsta cine-o mai fi?

NIKOLAI: N-ați citit ziarele?

RODIN: Am rămas cam în urmă... La el ai fost?

NIKOLAI: La el.

RODIN: Mda... voi alcătuiți un singur front... *(Răsfoiește.)* Pare să fie isteț... Continuitate! Da, continuitatea are o însemnătate uriașă... Munca noastră nu-i destul de legată. Voi sînteți din cei care s-au deprins să gîndească...

DON CARLOS: Pe cît ne ajută puterile.

RODIN: Al cui glas l-am auzit?

DON CARLOS: Al meu.

RODIN: A avut și don Carlos participarea lui?

NIKOLAI: Și el.

RODIN: Io-te-te! E impresionant! Vreți să fiți buni gospodari. N-o să vă stau în cale. Această lucrare e opera unor mîini curate. Da, da... Sînt mișcat... Auzi aici: „maistrul trebuie să urmărească...“ Trebuie... și el nu urmărește!

SEVA: Se întîmplă de foarte multe ori.

RODIN: De ce trebuie să mai adaugi și tu?

SEVA: Ce adaug?

RODIN: Venin.

SEVA: Venin?

RODIN: Ai o limbă otrăvită, dar nu vreau să mă supăr. Recunosc: aveți spirit gospodăresc.

NIKOLAI: Brigada însăși e îndreptată împotriva indiferenței și-a rutinei. Noi aruncăm o provocare...

RODIN: Provocare?

NIKOLAI: Provocare!

RODIN: Cui?

NIKOLAI: Chiar și dumitale, Grigorii Grigorievici!

RODIN *(oftează, dar fără patimă)*: A fost odată, băieți, a fost și nu mai este... Voi ce-ați vrea? Să vi se pună la îndemînă, ba una, ba alta... de toate. Am muncit și eu în condiții, cum se spune: de seră. Eram un muncitor rapid, stahanovist, dar nu eram un exemplu pentru ceilalți. Muncitorii nu mă iubeau, fiindcă lucram sub un clopot de sticlă...

www.cimec.ro

Voi, opt la număr, vreţi să lucraţi în condiţii excepţionale, iar ceilalţi, o mie, vă lasă rece.

NIKOLAI : N-au şi ei decît să...

RODIN : Ţie îţi picură apa după ceafă. Şi lor nu le picură ? Podeaua e stricată şi te împiedici în ea. Şi ce ? Ei umblă pe parchet ? Şi aşa mai departe. Vouă ce vă pasă ? Ei, dar tu eşti un geniu ! Îmi pare bine. Du-te la tovarăşul director şi raportează. Tovarăşul director se va duce la preşedintele consiliului economiei naţionale şi îi va raporta. Preşedintele consiliului economiei naţionale va raporta guvernului, iar guvernul ne va trimite răspuns că uzina noastră, conform planului, va fi reconstruită peste trei ani. Aşadar, pînă atunci, fiţi amabili şi munciţi în vechea uzină !

SEVA (*cu deznădejde*) : Aşadar, planul nostru e apa de ploaie !

NIKOLAI (*lui Seva*) : Pleacă, altfel asemenea gînduri te pot demobiliza.

SEVA : Aşa e ! Trebuie să fii cu adevărat un geniu ca să... Şi ce-ai putea să-i răspunzi ?

NIKOLAI (*strigînd aproape*) : Şi tu? La fel cu ceilalţi ? Ajunge ! (*Se înfurie.*) Vezi, Grigorii Grigorievici, de-aceea nu vin la dumneata să-ţi cer sfaturi... Eşti un om lipsit de entuziasm.

RODIN (*uimit, nu înţelege*) : Cum ? Cum ?

NIKOLAI : Un om lipsit de entuziasm, aş putea spune chiar un om nepăsător. Ce idee vrei să dezvolţi dumneata ? Ideea indiferenţei. „Totul e gîndit, e pus la punct, voi n-aveţi altceva de făcut decît să trageţi !“ Iată care e de trei ori blestematul izvor al nepăsării, al descurajării şi-al meschinăriei !

RODIN : Acoperişul o să se refacă şi fără tine. Tu luptă să refaci oamenii, dacă poţi !

NIKOLAI : Aşa ?

RODIN : Aşa.

NIKOLAI : Atunci, de ce naiba îmi stai în drum ? În acest plan, aşa cum îl înţeleg, lucrul cel mai însemnat e omul. Omul care gîndeşte, omul plin de avînt, omul nou, omul comunist ! Acoperişul e pe locul al cincilea. Putem să mai aşteptăm. Dar omul nu-i tinichea. Omul cînd ruginește, nu mai are leac ! Nu lăsaţi omul să se irosească. Iar dumneata îndrugi vrute şi nevrute despre ce ne pasă şi nu ne pasă nouă... Să ne lăsaţi în pace.

RODIN : Tu eşti plin de entuziasm ? Nu-i aşa? Tu eşti omul comunist ? Să refaceţi mai întîi pe oameni. Să fiţi în stare măcar să-l opriţi pe Lanţov de a pleca. Atunci o să mă închin şi eu în faţa voastră !

LANŢOV : Închină-te... nu mai plec.

RODIN (*nu înţelege, se încruntă*) : Cum ? Ce spui ?

LANŢOV : Spun că nu mai plec. M-am convins. Închină-te, Grişa !

RODIN : Stai puţin... Parcă ziceai...

LANŢOV : Ziceam, dar nu mai zic. M-am legat şi nu mă pot desprinde... Nici eu nu mă mai înţeleg pe mine însumi. Crede, dacă vrei, dacă nu...

RODIN (*încet, cu un amestec de bucurie şi de amărăciune*) : Mă iertaţi, băieţi, nu sînt astăzi într-o stare sufletească prea veselă. Nikolai, noi avem împreună o chestiune personală, ştii ?

NIKOLAI : Ştiu.

RODIN : Mda... Ce ziceam ? Chestiune personală. Personală, da... Băieţi, voi îmi sînteţi dragi... voi sînteţi florile mele cele vii... Munciţi... înfloriţi... Mă închin în faţa voastră...

(*Cade pe gînduri. Banda rulantă porneşte.*)

TABLOUL 10

Acasă la Rodin, ca în tabloul 1. Se lasă amurgul. Decorul e schimbat, numai Rodin are aceeaşi expresie gînditoare.

RODIN : Să-mi fie băieţii aceştia de la uzină mai dragi decît Alka mea? Poate că e aşa. Ei socotesc minutele ca să nu ardă lumina degeaba, iar ea aduce acasă un teanc de bani. (*Izbucneşte.*) Şi ce fel de bani! Nu pot să uit — şi gata ! A plecat de-acasă... eu am gonit-o... să se ducă unde o ştii... dar gîndurile au rămas cu mine... nu le pot alunga... Ce viaţă chinuită ! Să fie Nikolai mai aproape de inima mea decît propria-mi fiică ? M-am înverşunat împotriva ei... cu cîtă pornire ! Nikolai o învinovăţeşte pe Serafima... dar faţă de Serafima nu

www.cimec.ro

pot să fiu tot atît de aprig... Va să zică, ce nu pot să iert fiicei, trec cu vederea ibovnicei... *(Pauză.)* Nikolai e dascăl şi e judecător. Unul ca el, dacă va ţine piept, ne va judeca într-o zi şi ne va învăţa pe toţi... Fără oameni ca el, nici nu se poate visa ceva frumos în viaţă... De ce m-oi fi frămîntînd atît? Mda... *(Pauză.)* Alka... Serafima... Oare m-au părăsit într-adevăr? Ar fi timpul să îmbătrînesc... de ce să îmbătrînesc? Urăsc făţărnicia! Mi-e dragă viaţa... Dar cum să trăiesc? Cum să trăiesc? Ce fel de oameni sîntem? De ce ne chinuie întrebarea cum să trăim? Cine m-a pus s-o gonesc pe Alka? O să mor aici, singur, lîngă florile mele. Ce trist... Ar fi timpul să îmbătrînesc... Îmbătrîneşte, prostule! Nici un gînd bun nu-ţi trece prin minte... Numai aiureli... cu grămada...

(Intră Alocika şi Nikolai.)

NIKOLAI *(ţine pe Alocika de încheietura mîinii)*: Stai jos. *(Către Rodin)* Nici un cuvînt! Las-o să se odihnească. *(Către Alocika, aspru)* Vrei puţină apă? *(Alocika tace.)* Te priveşte. *(Alocika încearcă brusc să se scoale.)* Stai jos, îţi spun. *(Cu o mişcare puternică o aşază la loc.)* Bine ai ajuns! Naiba mai ştie pe unde am căutat-o pînă să dau de ea. *(Către Alocika)* De partea mea e întreaga brigadă de muncă comunistă. Cine-i de partea ta? Cine? Răspunde. Nu? Taci? *(Aspru, cu autoritate.)* O să te încui, o săptămînă, două, dacă va fi nevoie o să te leg. Vino-ţi în fire!

RODIN *(încruntat, cu vocea surdă)*: Unde ai dat de ea?

NIKOLAI: Dacă n-aş ţine la ea, n-aş fi găsit-o. Pe-asemenea nenorocite le adună „Salvarea".

RODIN *(cu disperare)*: Ce spui?

NIKOLAI: Am spus, dar nu vorbeam despre ea, ci despre celelalte, care îi seamănă.

RODIN *(cu durere)*: A mai trecut prin asta...

NIKOLAI: Să nu mai vorbim... *(Către Alocika)* Stai jos. O să tăcem. Nu? E mai rău? *(Deodată, cu înflăcărare.)* Atunci, o să ţi le spun pe toate, de la obraz. Tu ai început să mă duşmăneşti din ziua cînd ţi-am destăinuit că vreau să organizez brigada mea... Adu-ţi aminte! Acum ştiu pentru ce. Nu m-ai crezut. Nici acum nu crezi că băieţii noştri de la uzină pot face ceva mai presus de preocupările tale meschine. Tu, Alka, ai încetat să mai crezi în oameni. Nu există pe lume o boală a sufletului mai îngrozitoare! Eu pentru tine mi-aş da viaţa, şi tu, tu nu crezi în mine... Tac. *(Se scoală, aduce apă.)* Bea. Ţi-s buzele crăpate. Nu le mai muşca... o să dea sîngele...

RODIN: Să punem de ceai?

NIKOLAI: Las-o să-şi mai revină.

RODIN: Ce s-a întîmplat? Spune!

NIKOLAI: Nu-i nimic de spus. Asta-i lucrul cel mai dureros.

RODIN: Ce tristă a început să ne fie viaţa!

ALOCIKA *(aproape cu ură)*: A întins-o, Serafima ta!

RODIN *(cu greutate)*: Aş vrea să mă înţelegeţi... sînteţi oameni în toată firea... nu mai sînteţi copii... femeia aceasta mi-a fost ca o a doua soţie... De ce să mă ascund? Numai la vorbă era iute, purtarea ei era blîndă...

NIKOLAI: N-am poftă să rîd.

RODIN: „Serafima ta"... Şi n-am ce răspunde...

NIKOLAI *(către Alocika)*: Stai jos şi ascultă... iar eu şi tatăl tău o să te facem să rîzi.

RODIN: E de rîs, nu-i aşa?

NIKOLAI: Să ne închipuim că pe Serafima a chemat-o la el Dumnezeu în persoană...

RODIN: Rîzi, Alka, rîzi...

NIKOLAI: Îmi pare foarte rău că nu i-am sugerat ideea asta mai de mult.

RODIN *(începe să se supere)*: E uşor să arunci în cîrca altora răspunderea pentru faptele tale: prietenii, influenţa rea... Tu unde erai cînd Alka a făcut... ce nu trebuia?

NIKOLAI: Unde eram, unde nu eram, să lăsăm întrebările laoparte şi să vorbim concret. Ştiu la ce te referi, dar... eu nu cred!

RODIN: Tu... *(Ironic.)* Tu eşti Cristos! *(Alocika sare în sus, Nikolai o reţine cu forţa.)*

ALOCIKA: Dă-mi drumul, mă doare...

NIKOLAI: N-ai să te mişti de-aici. Nici nu încerca.

ALOCIKA: M-a izgonit din casă.

RODIN: Nu trebuia să aduci bani de furat.

NIKOLAI *(simplu)*: Nu erau furaţi de ea.

RODIN: Asta cine ţi-a mai spus-o?

NIKOLAI: Nimeni.

www.cimec.ro

RODIN : Banii ăştia... eu i-am văzut !
NIKOLAI : Nu erau furaţi de ea.
ALOCIKA *(privind în ochii lui Rodin)* : Serafima ta şi-a luat tălpăşiţa.
RODIN *(vorbind cu greutate)* : Aşadar, eu sînt singurul vinovat ! *(Intră în casă.)*
ALOCIKA *(către Nikolai, neîncrezătoare, cu emoţie)* : De unde ai aflat că eu n-aveam nici un amestec ?
NIKOLAI : Îţi cunosc sufletul.
ALOCIKA : Nu înţeleg.
NIKOLAI : O faptă ca aceasta nu ţi se potrivea.
ALOCIKA *(încet)* : Du-te...
NIKOLAI : Tu eşti o fiinţă deosebită... Lasă-mă să vorbesc... N-am să-ţi fac declaraţii de dragoste. Tu eşti o fiinţă deosebită, cu voinţă hotărîtă în faţa vieţii... Oameni de felul tău, cînd se simt nedreptăţiţi, cînd se întîlnesc în drumul lor cu răutatea, cu minciuna, se închid în ei înşişi, mai nepătrunşi decît întunericul...
ALOCIKA *(îl priveşte ţintă)* : Spune ! De unde ai aflat ?
NIKOLAI : Ţi-am spus.
ALOCIKA : Nu cred.
NIKOLAI *(cu mînie)* : Vezi ? Eu cred în tine... Cred ! Iar ţie ţi se pare că nici nu-i cu putinţă !
ALOCIKA : Eu nu ţi-am spus niciodată că banii nu-i luasem eu. Puteai şi tu să gîndeşti ca tata.
NIKOLAI : Nu era nevoie să-mi spui nimic. Serafima ar fi putut să jure... pe ea n-aş fi crezut-o.
ALOCIKA *(îi pune mîinile pe umăr)* : Cît îmi eşti de drag ! Mai sînt, pe lumea aceasta, mulţi oameni buni, ca tine ? Cît îmi eşti de drag... *(Plînge.)* Iartă-mă, iartă-mă... *(Intră Rodin.)*
RODIN : Ce s-a întîmplat ?
ALOCIKA : Să plece... Nu vreau să-l văd.
NIKOLAI : Nu te purta urît cu tatăl tău. Tu nici n-ai început să-ţi trăieşti viaţa şi ai adus în jurul tău atîta tulburare. Gîndeşte-te prin cîte a trecut el... Ce-am fi noi, dacă el n-ar fi fost ?
ALOCIKA *(plînge mereu)* : Dar tu te certi cu el întruna.
NIKOLAI : Acestea sînt lucruri care ne privesc pe noi şi pe care nu le înţelegi.
ALOCIKA : Tu ai încredere în mine, el — nu.
NIKOLAI *(cu aceeaşi pornire)* : Tu eşti de vină... ai început să trăieşti pe-ascuns.
ALOCIKA : El o iubea pe Serafima, nu pe mine.
NIKOLAI *(cu umor)* : Ştii... Serafima — ca femeie — era destul de atrăgătoare... Tu n-ai iubit-o ?
ALOCIKA *(cu înfrigurare, printre lacrimi)* : Spune-i că sînt curată... spune-i să nu mă mai gonească... Asta nu-i viaţă ! Unii albi. Alţii negri. Nu se poate trăi aşa.
RODIN : Ascultă-mă şi tu pe mine. Nu ştiu ce va fi după moartea mea, dar pînă una-alta aşa sîntem : unii albi, alţii negri. Tu să nu te compari cu Nikolai, deşi pentru tine mi se frînge inima, iar el e un străin pentru mine. Tu nu ştii să înfrunţi încercările vieţii, pe cînd el... vezi cum e ! Şi eu m-am îndoit... Şi m-am înşelat. După cum se vede că m-am înşelat şi în privinţa ta. Să-l preţuieşti. Fără oameni ca el, nici n-am putea vorbi despre frumuseţea vieţii, despre ziua de mîine, despre nou.
NIKOLAI *(cu avînt)* : Alocika, frumuseţea vieţii sîntem noi. Frumuseţea vieţii e răspunderea faţă de noi înşine. A trăi frumos înseamnă să aspiri, să cauţi, să creezi ! Înţelege că fără o zare de lumină, fără o năzuinţă, fără un ţel, viaţa se rupe de ea însăşi şi nu mai e viaţă... Te iubesc... Iar iubirea şi viaţa trebuie mereu create.
ALOCIKA : Taci... nu vorbi... ştiu... Tu m-ai salvat... Eu am simţit ce înseamnă să te rupi de viaţă... Tu m-ai salvat.

C O R T I N A

Traducere din limba rusă de Vlaicu Bîrna şi Ira Vrabie

www.cimec.ro